Методология EVOLVE

Система за развитие на подрастващи в общността

Работна версия 0.5 | 11 ноември 2026 г. | НЧ „Тротоара 2020“

Работен наръчник за ментори, супервизори, клубни ръководители и участници. Документът описва концепцията, организацията, практическите правила и научната основа на системата.

Съдържание

Кратко представяне на системата 2
1. Произход, предназначение и обхват 3
2. Научна обосновка и психологически модел 4
3. Организация и роли 6
4. Подбор, подготовка и супервизия на менторите 7
5. Подкрепа и консултиране между връстници 9
6. Клубове, дейности и общностни събития 10
7. Път за развитие на участниците 11
8. Ученически комитет по точките 12
9. Точки, категории, кодове и софтуер 12
10. Мисии, нива и награди 15
11. Комуникация и работа в екип 17
12. Безопасност, етика и лични данни 17
13. Мониторинг и оценка на резултатите 18
14. Прилагане във „Връбница на младите“ 19
15. Практически образци и въпроси за развитие 19
Приложение 1. Категории дейности 21
Приложение 2. Дейности и роли на участниците и менторите 24
Приложение 3. Асесмънт център и обучения 38
Приложение 4. Методи и обосновка 40
Приложение 5. План за непредвидени ситуации 41
Приложение 6. План за комуникация 42
Приложение 7. Компетентностен модел за ментори 43
Приложение 8. Работни образци за екипа 44
16. Източници 45

Кратко представяне на системата

EVOLVE е собствената методология и система на Народно читалище „Тротоара 2020“. Разработваме я заедно с млади хора като неразделна част от нашата дейност. Тя съчетава общност, клубове, взаимопомощ, менторство и точки, с които разпознаваме активността и приноса на подрастващите. Можем да я прилагаме в различни общности. „Връбница на младите“ е конкретен проект, който стъпва върху EVOLVE и организира дейностите си около него в район Връбница.

Ние в Тротоара изграждаме общност и среда за млади хора. TRAP е името, с което те познават младежкото ни пространство и дейностите в него. От практиката на TRAP израснаха членските карти и предизвикателствата; по-късно развихме този опит като EVOLVE, като добавихме психологическа обосновка и менторски екип. В раздел 1 разказваме пътя от първите карти до проекта във Връбница.

В центъра на EVOLVE стоят отношенията: подрастващите намират хора със сходни интереси, участват в дейности и постепенно получават възможности да предлагат идеи, да подкрепят други и да поемат отговорност. Близки по възраст млади ментори работят заедно като екип, подкрепени от супервизори. Подходът включва обучение за консултиране между връстници (peer counseling) и всекидневна взаимопомощ. За постоянна комуникация използваме общ Discord сървър с канали за клубовете и общността, свързан със срещите на живо.

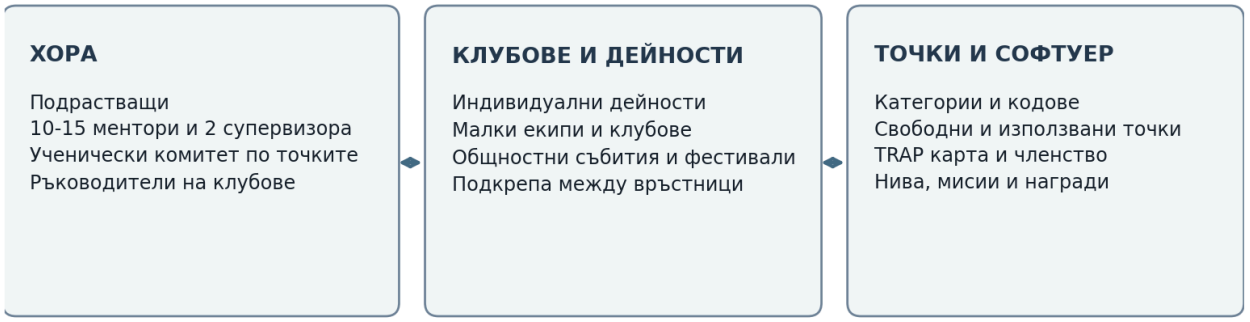

Фигура 1. Свързаните компоненти на EVOLVE

Организационният модел предвижда екип от 10-15 ментори и двама супервизори, клубни ръководители и координатор, както и отделен ученически Комитет по точките. Предимство при подбора на менторите имат млади хора, студенти и психолози; възможни са и други кандидати след преценка на супервизорите. Комитетът участва в правилата и валидирането на дейности; менторите подкрепят участниците и връзките между клубовете. Младите хора имат реален глас в съдържанието и развитието на системата.

Един участник може да започне с отделна работилница, да се включи в клуб или малък екип, да помогне за събитие, а по-късно да подкрепя други или да участва в Комитета по точките. След завършване на училище и след подходящ подбор и подготовка е възможен преход към менторска роля. Всеки избира свой път и темпо.

Например подрастващ се включва в клуб „Медии и комуникации“, помага на друг участник да подготви интервю и получава талон с код за предварително определени точки по категория „Помагам“. Той може да използва талона сам или да го подари на друг подрастващ, включително онлайн. Точките се добавят към профила на човека, който въвежда кода. Свободните точки могат да се използват за награди и за месечния членски внос в системата.

При регистрирана карта членството остава записано. Картата и членството са активни при поне 100 свободни точки; тогава се ползват свързаните с тях преимущества. В активен месец 20 точки преминават от свободни в използвани за членски внос. При спад под 100 картата и членството

стават неактивни, а месечните удръжки спират, докато отново не се активират. Историята остава достъпна в профила.

Публично се показва само обобщеният брой участници във всяко ниво. Не се подреждат подрастващите в лична класация. Нивото обобщава начислените точки от дейности и евентуално получени подарени талони; то не измерва човешката стойност, психичното здраве или всички способности на даден човек.

Практическият смисъл е прост: подрастващите намират място, хора и възможности да опитват идеи, да създават нещо и да си помагат. Менторите свързват тези възможности и подкрепят отношенията; точките правят част от активността видима и дават достъп до игрови награди. Никоя от частите не съществува самостоятелно като цялата система.

Статус на документа: версия 0.5 е работна методологична рамка. Числовите примери, праговете на нивата и функционалностите за бъдещо надграждане са обозначени като предложения, а работата на съществуващия софтуер подлежи на техническа проверка.

1. Произход, предназначение и обхват

Изградихме EVOLVE върху практическия си опит с общността TRAP и последващата психологическа и организационна разработка. Тук разказваме как системата ни от карти и предизвикателства се разви в цялостен подход за работа с подрастващи.

Първата ни практическа проверка на идеята (proof of concept) са членските карти TRAP, точките, младежките предизвикателства и онлайн приложението, които използвахме в реална общност. Този опит ни дава основа да надграждаме системата и да проучваме резултатите от нея.

1.1. Какво са Тротоара, читалището и TRAP

Създадохме „Тротоара“ през 2014 г. като независима гражданска инициатива, която развихме чрез Фондация „Тротоара“. От 2020 г. продължаваме дейността си като Народно читалище „Тротоара 2020“. Деян Янков е създател на инициативата и председател на читалището. Нашата цел е младите хора да имат пространство, общност, ресурси и подкрепа за собствените си идеи. Повече за организацията и дейността ни можете да намерите в сайта на Тротоара.

TRAP е съкращение от Trotoara Room for Angry People. Така наричаме младежкото си пространство и общността около него - място за творчество, музика, технологии, доброволчество и събития. За нас TRAP е едновременно физическа среда, хората в нея и отношенията помежду им. Той е неразделна част от Тротоара и дейността на читалището.

1.2. 2018-2020: TRAP картите като първа реална проверка

През 2018 г. въведохме членските карти TRAP. Младите хора събираха точки за творчество, помощ, доброволчество, организация, работа по пространството и предизвикателства, включително за полезни дейности извън TRAP. При 100 точки получаваха карта с обявени преимущества - например достъп до събития и партньорски отстъпки. Описали сме картите и първите предизвикателства в годишния ни отчет за 2018 г. и на страницата за TRAP картата.

Заедно с младите хора създавахме и предизвикателства, които можеха да носят 100 точки - например творчески проект, видео или друга по-голяма задача. На страницата за TRAP картата сме дали примери и за по-малки дейности: поставяне на плакати - 5 точки, помощ на друг участник - 7, корица за фестивала - 10, участие във видео - 12 и организация на парти - 25. Това са примери от тогавашната система; стойностите за EVOLVE 0.5 се определят по действащия ред.

През 2019 г. създадохме онлайн приложение за регистрация, начисляване на точки и проверка на баланса. В годишния ни отчет за 2019 г. го описваме като „нова онлайн платформа за регистрация, точкуване и следене на баланса“. Адресът на приложението е cards.trotoara.com. На страницата за TRAP картата сме описали как участникът използва номера на картата и кода на

талона. През 2020 г., с настъпването на пандемията, временно преустановихме прилагането на системата.

В първоначалната ни концепция за EVOLVE от декември 2023 г. сме записали: „До този момент са раздадени над 10000 точки за членски карти." Това е броят точки според нашите тогавашни данни, а не брой участници. Опитът с картите, дейностите и младежките предизвикателства е основата, върху която продължаваме да развиваме EVOLVE.

През следващите години продължихме да развиваме общността, творческите дейности и работата с училищата. В годишния ни отчет за 2023 г. описваме стремежа си да „изградим мост между учебните заведения и читалището".

1.3. От опита в TRAP към EVOLVE и „Връбница на младите"

След 2022 г. надградихме опита на TRAP и започнахме разработването на EVOLVE като студентски проект в контекста на Нов български университет (НБУ), с подкрепата на Иван Игов, Методи Коралов и екип студенти по психология. Обединихме членските карти и точките с менторство, психологическа подготовка и супервизия, групова работа и проследяване на развитието. Първите ни концепции от 2023 и 2024 г. оформят този по-широк модел.

В разработката работихме с психолога Иван Игов, който има опит с подрастващи. Заедно обсъждахме подготовката и супервизията на младите ментори, включително асесмънт центъра, личностното развитие и обучението по peer counseling. В първоначалния ни план предвидихме негово участие като обучител и супервизор.

Развиваме EVOLVE като част от ежедневната дейност на читалището и като модел, който може да се прилага в различни общности. В „Връбница на младите" предвиждаме клубовете, менторите, ученическият комитет, картите и събитията да работят около методологията. Проектът ѝ дава конкретна местна среда за прилагане и натрупване на опит и данни.

1.4. Целева група и цели

Основната група са подрастващи и юноши (adolescents). При различни възрасти, потребности и проектни условия се адаптират комуникацията, дейностите, участието на родители и правилата за защита. Една клубна група не трябва да предполага, че всички нейни членове имат еднаква подготовка, свободно време или достъп до техника.

Общата цел е изграждане на подкрепяща среда, в която чрез участие и взаимоотношения младите хора могат да развиват интереси, социални и практически умения, чувство за принадлежност и инициативност. Индивидуалните цели се формулират заедно с участника и се преразглеждат без етикетиране.

2. Научна обосновка и психологически модел

2.1. Развитие през юношеството

Юношеството е период на развитие на идентичността, саморегулацията и социалните отношения. Връстниците и контекстите на участие имат особено значение; пътищата на развитие обаче се различават. EVOLVE предлага възможности за изследване на интереси и роли и за смислено участие в група (Branje et al., 2021; Korkiamäki, 2016).

Branje и съавт. описват развитието на идентичността през юношеството и ранната зрялост чрез „systematic maturation and substantial stability" - систематично съзряване и съществена стабилност (Branje et al., 2021, с. 908; превод на екипа). Това насочва към проследяване на личния път във времето, а не към оценка на човека от едно действие или моментен резултат.

2.2. Автономност, компетентност и свързаност

Според теорията за самоопределянето подкрепата за автономност, компетентност и свързаност е важна за качеството на мотивацията. В EVOLVE това означава избор на дейност и роля, задачи с постижимо предизвикателство, полезна обратна връзка и отношения на приемане. Наградите са част от средата; стойността им зависи от начина, по който се предлагат, и не гарантира вътрешна мотивация (Ryan & Deci, 2000; Ryan & Deci, 2020; Wang et al., 2024).

Ryan и Deci назовават трите потребности „competence, autonomy, and relatedness“ - компетентност, автономност и свързаност (Ryan & Deci, 2000, с. 68; превод на екипа). В практиката участникът избира между роли, получава постижима задача и обратна връзка и има надеждни отношения в групата. Така психологическият модел се превръща в начин на планиране на срещата.

2.3. Менторство и връзки с връстници

Метаанализът на Raposa et al. (2019) обобщава 70 изследвания на менторски програми с общо над 25 000 участници и намира средно малки положителни ефекти. Burton et al. (2022) анализират шест изследвания на менторство между млади хора на различна възраст; подкрепата от възрастни е свързана с по-добри резултати. Това насочва към подготвени ментори, супервизия и устойчиви отношения, но не доказва ефективност на EVOLVE преди собствена оценка.

Widnall et al. (2024) разглеждат програми за обучение, водени от връстници, и описват възможни механизми като близост, доверие и усещане за сходство. Те се отнасят предимно до peer education и трябва да бъдат проверявани и при други форми на подкрепа. Pavarini et al. (2023) изследват кратко онлайн обучение за подкрепа между юноши чрез рандомизирано сравнение; резултатите подкрепят възможността за обучение на умения, но контекстът и периодът на проследяване са ограничени.

Burton и съавт. свързват по-големи ефекти в анализираните програми с „adult oversight and supervision“ - надзор и супервизия от възрастни (Burton et al., 2022, с. 211, резюме; превод на екипа). Този резултат обосновава съчетаването на млади ментори с квалифицирана супервизия, като изводът е ограничен от шестте включени изследвания.

Pavarini и съавт. съобщават: „The training increased support-giving skills“ - обучението повишава уменията за предоставяне на подкрепа (Pavarini et al., 2023, с. 1119; превод на екипа). Проучването е с 100 юноши на 16-18 г., специфично онлайн обучение и кратко проследяване; то подкрепя идеята уменията да се упражняват, но не доказва ефективността на цялата система EVOLVE.

В систематичния преглед на Widnall и съавт. един от описаните механизми е връстниците да бъдат „similar, relatable and credible“ - сходни, близки и достоверни за другите млади хора (Widnall et al., 2024, с. 1; превод на екипа). Изследваните програми са за училищно здравно образование; EVOLVE използва тази насока за подбор на близки по възраст ментори, като проверява как работи в общността.

2.4. Учене чрез преживяване и социално участие

Цикълът на преживелищно учене включва преживяване, осмисляне, извеждане на принципи и ново прилагане (Kolb, 1984). В клубовете това се превежда в конкретна задача, кратък разговор какво се е случило и следващ опит. Социалното и емоционалното учене може да се подкрепя чрез структурирани упражнения и умели водещи, но доказателствата от училищни програми не се пренасят автоматично върху всяка общностна дейност (Cipriano et al., 2023).

Творческите и спортните дейности са ценни сами по себе си и предоставят контексти за принадлежност, практика и изява. Прегледите показват обещаващи, но неоднородни данни за изкуства и благополучие, както и ограничени данни за част от претендираните ефекти на спорта при рискови групи (Hugh-Jones et al., 2025; Filges et al., 2024). Клубът не се представя като лечение.

Метаанализът на Cipriano и съавт. включва „424 studies from 53 countries“ - 424 изследвания от 53 държави (Cipriano et al., 2023, с. 1181; превод на екипа). Той разглежда структурирани училищни програми за социално и емоционално учене; клубовете могат да използват упражняване и обратна връзка, без да се представят като идентична интервенция.

Ученето чрез обществен принос (service-learning) обединява полезна за общността задача с предварителна подготовка и последваща рефлексия. Преглед на Fernández-Martín и Ayllón-Salas (2026) разглежда десет изследвания извън САЩ и подчертава „methodological weaknesses and heterogeneity“ - методологични слабости и разнородност (резюме; превод на екипа). В EVOLVE доброволческа мисия може да съдържа обща цел, дейност и разговор за наученото, но общностният клуб не е автоматично училищна service-learning програма.

2.5. Игровизация и външно подкрепление

Точки, мисии, нива и награди използват игрови елементи (gamification) и принципи на подкреплението. Метаанализът на Li, Hew и Du (2024) обобщава 35 образователни интервенции и отчита малък среден положителен ефект върху вътрешната мотивация. Друго изследване намира неблагоприятни резултати при конкретен дизайн на игровизация (Hanus & Fox, 2015). Следователно EVOLVE следи дали наградите подпомагат избора и сътрудничеството, вместо да заместват смисъла на дейностите. Токенните системи са аналогия, а не доказателство, че правилата на EVOLVE имат същите резултати (Matson et al., 2016; Sailer & Homner, 2020).

Li, Hew и Du описват средния ефект върху вътрешната мотивация като „significant but small effect size“ - статистически значим, но малък ефект (Li et al., 2024, с. 765; превод на екипа). Важен е дизайнът: изборът, смислената обратна връзка и принадлежността са част от подхода, а точките и наградите не са гаранция за устойчива мотивация.

2.6. Какво приемаме за доказано

Посочените публикации подкрепят отделни механизми или практики в определени контексти. EVOLVE ги съчетава в собствен модел; не е представено изследване, което доказва ефективност на този цялостен модел. За него са необходими данни, обратна връзка и последваща независима оценка. Списъкът в края е тематичен подбор, а не изчерпателен систематичен преглед.

3. Организация и роли

Звено	Основна отговорност
Подрастващи	Избират дейности, предлагат идеи, участват в групи и общи проекти; могат да бъдат обучени за подкрепа на връстници.
Менторски екип	10-15 млади ментори работят взаимосвързано с участниците; поддържат контакт с клубовете, взаимно си помагат и участват в супервизия.
Двама супервизори	Подкрепят подбора, обучението, обсъждането на ситуации и качеството на практиката; вземат професионални решения в рамките на компетентността си.
Ръководители на клубове	Планират и водят специализирани занимания; работят с менторите и участниците по общите цели.
Ученически комитет по точките	Изборно звено от ученици за правила, категории, валидиране на активности и предложения; работи с ментори и под надзор.
Координатор и администратор	Координация между хора, графици и места; определени лица поддържат софтуера, достъпа и регистрите.

Ролите могат да се комбинират, когато лицето притежава компетентността и са изпълнени приложимите организационни и проектни условия. Организационният модел 10-15 ментори и двама супервизори е цел за EVOLVE; конкретният състав се определя за всяко приложение. Екипът осигурява приемственост при отсъствия и предаване на участниците с тяхно знание.

Менторът не е просто регистратор на точки. Той създава контакт, разпознава интереси и затруднения, подпомага включването, придружава участника в избрани дейности, свързва го с връстници и специалисти и подпомага общите инициативи. Разговорите и участието в групата са сърцевината на работата.

4. Подбор, подготовка и супервизия на менторите

4.1. Подбор и компетентностен модел

Приоритет при подбора имат млади хора, студенти и психолози, включително с интерес към психология, педагогика, социални и сродни области. Допускат се и кандидати с друг опит след преценка на супервизорите. Възрастовата близост е ресурс за доверие и идентификация, а не единствен критерий за пригодност.

Основните компетентности са активно слушане, емпатична и ясна комуникация, асертивност, обратна връзка без оценяване на личността, работа в екип, отговорност и надеждност, организиране на дейности, гъвкавост, разпознаване на граници и навременно търсене на помощ. При подбора се оценяват наблюдаеми поведения, а не се прави диагноза.

Последователност: представяне на подхода и мотивационен разговор; център за оценяване и развитие (assessment center); обратна връзка и решение от обучени оценители и супервизори; въвеждащо обучение; пробен период с наблюдение и супервизия. Участниците получават информация за критериите и обратна връзка.

Примерният център за оценяване и развитие (assessment center) продължава около шест астрономически часа. Кандидатите преминават през въвеждане и интервю, а след това през ролеви и групови задачи. Поне двама обучени оценители наблюдават по еднакви критерии и обсъждат конкретни поведения. Личностни тестове се използват само ако са подходящи, правомерни и администрирани от квалифицирано лице (Hoffman et al., 2015).

Примерен ход на асесмънта: (1) ориентация и описание на ролята и критериите; (2) кратко индивидуално интервю за мотивация и опит; (3) разговор с нов участник, изигран от оценител; (4) екипна задача за планиране на събитие с ограничени ресурси; (5) симулация на конфликт или разкриване на притеснение; (6) обща рефлексия и следващи стъпки. Гледа се дали кандидатът слуша, включва другите, договаря реалистични действия и търси помощ навреме.

Всеки получава индивидуална обратна връзка с наблюдавани силни страни и области за упражняване. Примерен отделен блок за обратна връзка и решения е до три часа за групата и индивидуалните разговори. Решението за допускане е на оценителите и супервизорите по ясни критерии. Не се поставят диагнози и не се обещава, че еднократно упражнение определя личността или бъдещото представяне.

4.2. Обучения - съдържание и последователност

В обучителната програма сме запазили основните модули, които разработихме за менторите, и сме ги допълнили за работа в клубове и екип. Супервизорите определят обучителите, графика, начините за демонстриране на уменията и нуждата от допълнителна подготовка.

Модул	Съдържание и резултат
Личностно развитие	Самооценка и асертивност; работа в екип; разпознаване и овладяване на тревожност и стрес; саморефлексия и търсене на подкрепа. Упражненията са образователни, а не индивидуална терапия. Стар ориентир: тридневен формат.
Менторски умения - етап 1	Роли, права и граници; установяване на контакт; активно слушане и въпроси; конструктивна обратна връзка; договаряне на цели и проследяване. Стар ориентир: 6 астрономически часа.
Менторски умения - етап 2	История и модел на Тротоара и EVOLVE; клубове и реални задачи; работа с участник и група; насочване към възможности; координация между ментори, клубен ръководител и супервизор.
Менторски умения - етап 3	Практика с наблюдение: менторът планира и съвместно провежда дейност, получава конкретна обратна връзка и договаря следващи стъпки. При нужда следва допълнително обучение.
Peer counseling	Активно слушане, емпатия, уточняващи въпроси, съвместно обмисляне на варианти, граници на ролята и насочване. Ролеви ситуации и обратна връзка. В архива: срещи по 3 часа седмично за около месец и половина - ориентир за планиране.
Групи и приобщаване	Етапи на груповото развитие, принадлежност, работа с конфликти и тормоз, достъпност, ненасилствена комуникация и включване на различни участници.
Алкохол и други вещества	Нестигматизиращ разговор, ранно разпознаване на ситуация, граници на компетентността, безопасно насочване и действие при непосредствен риск. Не се очаква менторът да диагностицира или лекува.
Данни, точки и софтуер	Необходим минимум лични данни, достъп по роли и безопасна комуникация; категории и талони, въвеждане и проверка на кода, корекции, документиране и обратна връзка.
Защита и практика	Защита на децата, съгласие и подходящо участие на родител, поверителност и нейните граници; безопасност при събития; процедура за сигнализиране и насочване.

След въвеждащите модули менторът провежда наблюдавана практика с обратна връзка, а след натрупване на опит преминава през повторен преглед на компетентностите. Примерен формат е финален център за оценяване с продължителност до шест часа, сравними ролеви задачи, самооценка и конкретни примери. Сравняват се умения и условия за подкрепа, а не се правят автоматични личностни профили.

4.2.1. Как се провеждат модулите на практика

Личностно развитие - примерен тридневен цикъл. Първи ден: самооценка и асертивност - упражняване на лично мнение, отказ и граница без агресия. Втори ден: работа в екип - разпределяне на роли, обратна връзка и разрешаване на несъгласие. Трети ден: тревожност, стрес и саморегулация - разпознаване на собствените реакции, заземяващи техники и търсене на подкрепа. Целта е подготовка за ролята, а не терапия.

Менторство, етап 1 - примерен шестчасов модул: роля и граници; установяване на контакт; отворени въпроси и активно слушане; договорена малка цел; обратна връзка. Упражнение: нов участник не иска да се изявява пред група - менторът предлага реален избор и го пита какво би му помогнало. Наблюдават се слушане, уважение към избора и конкретна следваща стъпка.

Менторство, етап 2: историята и ценностите на Тротоара; клубовете, точките и общностните дейности; включване в реално занимание и свързване между ръководител, участник и други

ментори. Етап 3: кандидатът планира и съвместно води дейност, а наблюдаващ ментор дава обратна връзка. Самостоятелната работа започва след преценка за готовност; при нужда следват допълнителни упражнения.

Peer counseling - примерен цикъл от шест седмични срещи по три часа: 1) доверие и договор за разговор; 2) слушане и проверка на разбирането; 3) емоции, емпатия и неосъждащ език; 4) уточняване на нужда и съвместно търсене на варианти; 5) граници, поверителност и насочване; 6) интегрирани ролеви ситуации и обратна връзка. Във всяка среща има кратка теория, упражнение по двойки, наблюдение и рефлексия. Заинтересовани участници могат да преминат подходяща възрастова адаптация.

Допълващи модули: водене на група и приобщаване; конфликти и тормоз; данни и цифрова безопасност; точкова система и талони; употреба на алкохол и други вещества; защита на децата и действие при риск. На финала кандидатът демонстрира как обяснява правила, разпознава граници и търси супервизор. Супервизорите могат да удължат обучението и да препоръчат още практика.

Кандидатите могат първо да опознаят средата и дейностите на TRAP във въвеждащ период с придружаване. Организираме това като наблюдение или съвместно участие преди или около асесмънта; продължителността се определя според екипа. Кандидатът се запознава с правилата, работи с подготвен ментор и не поема самостоятелно чувствителни случаи.

4.3. Супервизия и подкрепа на екипа

Двамата супервизори осигуряват групова и индивидуална супервизия. Менторите обсъждат анонимизирано ситуации, граници, трудности в екипа и следващи действия; при необходимост получават индивидуална консултация. Между срещите съществува ясен контакт за спешно насочване. Супервизията е едновременно подкрепа за менторите и механизъм за качество и закрила.

За организационната страна на подкрепата de Beer и съавт. отбелязват, че „structurally embedding YPSWs in practice is challenging“ - устойчивото въвеждане на млади специалисти с преживян опит е предизвикателство (de Beer et al., 2024, с. 2471; превод на екипа). Източникът се отнася до услуги за психично здраве; EVOLVE използва предпазливо поуката за ясни роли, подготовка и подкрепа, без да приравнява двете практики.

Месечният групов уъркшоп под супервизия е отделен от оперативната седмична среща: менторите обсъждат групова динамика, трудни ситуации и собственото си натоварване и упражняват следващ подход. При смяна или отсъствие на ментор екипът предварително осигурява приемственост и уведомява участника.

При възможност всяка клубна група има двама взаимодопълващи се ментори: те разпределят задачите, обменят необходимите наблюдения и осигуряват приемственост при отсъствие. За всеки ментор можем да планираме индивидуална седмична супервизия; честотата и продължителността се определят според потребностите и капацитета на двамата супервизори.

5. Подкрепа и консултиране между връстници

Взаимопомощта е основен механизъм на EVOLVE. Близостта на възраст и преживявания може да улесни разговор, моделиране на поведение и първа стъпка към участие. Общността създава двупосочен процес: младите хора получават и дават подкрепа, а менторите се учат заедно с тях (Cowie, 2020; James et al., 2013; Widnall et al., 2024).

Форма	Как се прилага
Подкрепа между връстници (peer support)	Общуване и практическа помощ между участници - например посрещане на нов човек и съвместна работа по задача.

Форма	Как се прилага
Менторство между млади хора на различна възраст (cross-age peer mentoring)	По-опитен и относително близък по възраст ментор развива устойчива подкрепяща връзка с участник, със супервизия.
Консултиране между връстници (peer counseling)	Обучен млад човек или ментор предлага структуриран подкрепящ разговор: изслушва, уточнява потребността и заедно с другия обмисля възможности и подходяща следваща стъпка.

Peer counseling в EVOLVE е подкрепящ, неклиничен разговор. Не включва диагноза, психотерапия или обещание за пълна тайна при риск. Участник не е длъжен да споделя лични преживявания за точки. Членството в Комитета по точките само по себе си не прави ученика подготвен консултант; за тази роля са необходими обучение, ясни граници и супервизия.

Пример: нов участник се колебае да влезе в клуба. По-опитен ученик го посреща и заедно посещават първото занимание. По-късно той споделя, че се притеснява да говори в група. Обучен ментор изслушва, пита каква подкрепа би помогнала и предлага избор - да работи първо по двама или да поеме задача зад сцената. На екипната среща менторът може да обсъди подхода без ненужни лични подробности. Ако възникне сериозен риск, следва процедурата за защита.

Прегледите за peer support в услуги за психично здраве често разглеждат специално обучени хора с преживян опит и различен клиничен контекст (de Beer et al., 2024). От тях могат да се използват принципи за организация и супервизия, но резултатите не доказват клиничен ефект на EVOLVE.

5.1. Последователност на подкрепящия разговор

1. Контакт и избор: „Искаш ли да поговорим и удобно ли е тук?“. 2. Изслушване: „Какво се случва според теб?“. 3. Проверка: „Правилно ли разбирам, че най-трудното е...?“. 4. Потребност и възможности: „Какво би ти помогнало сега? Какви варианти виждаш?“. 5. Съгласувана следваща стъпка: например общо посещение на клуб, разговор със супервизор или подкрепа при търсене на специалист. 6. Договорка дали и кога да се чуят отново. Разговорът е доброволен и не се оценява с точки според личното разкриване.

Пример: ученик е в конфликт със съученик и се чувства изолиран. Обучен връстник го изслушва, не избира виновен и пита какво би помогнало. Заедно решават първо да поговорят с ментор, а след това, ако и двамата желаят, да потърсят подкрепен разговор. Менторът обсъжда подхода със супервизор. При данни за непосредствен риск първо се задейства процедурата за безопасност.

Реципрочността е важна: един подрастващ може днес да бъде посрещнат, а утре да помогне на нов участник. Менторският екип не работи като отделни несвързани индивидуални двойки - той обменя подходи под супервизия, създава връзки между клубовете и пази приемствеността на отношенията.

Път на обучението: първо младите ментори се подготвят за подкрепящ разговор и работа с групи под ръководството на квалифициран обучител и супервизор. След практика и допълнителна подготовка те могат да обучават заинтересовани подрастващи в умения за взаимопомощ и peer counseling. Младежите се включват доброволно, упражняват уменията в подходяща за възрастта форма и получават подкрепа от менторите. Така знанието постепенно се предава в общността и помощта не остава само в посока от ментор към участник.

Менторите канят подрастващи, които проявяват желание да помагат, включително по-тихи участници, а не само вече видимите лидери. Изборът не зависи автоматично от точково ниво.

Подготовката включва слушане, граници, работа с група и кога да се потърси възрастен; обучените млади хора не поемат терапевтична или кризисна отговорност.

6. Клубове, дейности и общностни събития

Клубовете са основните ни тематични пространства за редовни срещи, придобиване на умения и съвместна работа. Те обединяват подрастващи, клубни ръководители и ментори. Ученическият Комитет по точките е отделно звено за участие на младите хора в правилата и решенията за точковата система.

За „Връбница на младите“ се използват десетте клубни направления от подадения проект. Примерите по-долу са възможни дейности, които се конкретизират заедно с учениците, водещите и местните партньори.

Клубно направление	Пример за дейност
Музика	Съвместно свирене, работа с инструменти, репетиция или подготовка за сцена.
Кино	Сценарий, снимане, монтаж и прожекция на кратък филм.
Танци	Практическо занимание, хореография и участие в обща изява.
Визуални изкуства	Рисуване, фотография, дизайн или обща изложба.
Литература	Авторски текстове, четене, редактиране и литературна среща.
Спорт	Достъпно групово занимание, игра или организиране на спортна среща.
Гейминг	Игрова общност, екипна задача или приятелски турнир.
Медии и комуникации	Подкаст, интервю, фотография или комуникация на клубна инициатива.
Техническо обезпечаване	Звук, сцена, осветление и техническа подготовка под подходящ надзор.
Доброволчество	Екипно планиране и участие в полезна инициатива или събитие.

В рамките на методологията клубове и подгрупи могат да се адаптират и развиват според интересите на общността. В конкретен проект договорените направления и промени се съобразяват с проектните условия. Връзката между клубовете създава общи задачи - например музикален клуб подготвя изпълнение, техническият клуб подпомага сцената, а медийният екип документира събитието.

Дейностите се организират на няколко равнища: индивидуално упражнение или разговор; работа по двойки и малки екипи; регулярни клубни занимания; общи инициативи между клубове; малки, средни и големи събития и фестивали. Във всяко равнище има възможност за активен принос, адаптиран спрямо способностите и ситуацията на участника.

6.1. Как се организира занимание

Преди срещата клубният ръководител и менторът определят тема, постижима задача, необходими материали и адаптации; предварително уточняват какъв принос ще се признава и кой издава талон. В началото посрещат новите и дават избор на роля. Следват практическа работа, помощ между участниците, кратка обща рефлексия и покана за следващата среща. След края записват дейността, посещенията и договорените действия.

Пример за събитие: музикалният клуб подготвя изпълнения, медийният - покана и интервюта, техническият - безопасна техническа подготовка, а доброволците - посрещане и организация. Менторите свързват екипите и следят новите участници да имат възможност за реална роля.

Всеки ръководител потвърждава съответното участие; общият екип преглежда какво се е получило и какво да промени.

По мащаб EVOLVE допуска индивидуален разговор или творческа задача; работа в двойка; малък екип по мисия; редовен клуб; обща инициатива между клубове; училищно или квартално събитие; фестивал. Големината на събитието не е автоматична мярка за стойността на приноса. Достъпът до роля се съобразява с възраст, умения, желание и безопасност.

7. Път за развитие на участниците

Пътят за развитие е възможност, а не задължителна последователност или процедура за класиране. Менторът периодично пита участника какво му е интересно, къде се чувства уверен и каква подкрепа би желал.

1. Първи контакт: посещение на дейност, запознаване с хората, правилата и възможностите.
2. Участие: избор на клуб, лична задача или подкрепена дейност с връстници.
3. Съвместна работа: малък екип, обмен на умения, мисия и обратна връзка.
4. Инициатива и изява: предложение, организиране на клубна проява, събитие или фестивална роля.
5. Младежка отговорност: ученически комитет или обучение за подпомагане на връстници при желание и пригодност.
6. След училище: възможност за кандидатстване като млад ментор; подбор, обучение, наблюдавана практика и супервизия.

Един човек може да се движи между тези възможности и да прекъсва или подновява участието. Точките документират определени действия; индивидуалният разговор и обратната връзка обхващат по-широко развитие.

Примерен път: Алекс идва с приятел в клуб „Кино“, първо помага с подготовка, после с малък екип снима интервю. След няколко срещи предлага самостоятелна тема и я представя пред групата. По желание се обучава да посреща нови участници или се кандидатира за Комитета по точките. След гимназия може да кандидатства за млад ментор и да премине същия подбор, обучение и супервизия като останалите. Не е необходимо да премине всяка стъпка или да достигне определено ниво.

8. Ученически комитет по точките

Комитетът по точките е ученическо изборно звено, чрез което подрастващите участват в управлението на системата. В проекта „Връбница на младите“ е предвиден избор на всеки три месеца. Правилата за избор, представители и заместници, кворум, протокол и обратна връзка се оформят така, че различните клубове и новите участници да имат реален достъп.

- Обсъжда и предлага категории, мисии, критерии и стойности; категории могат да се добавят в движение.
- Валидира дейностите и постиженията по предварително обявен ред и разглежда въпроси за справедливост и достъп.
- Предлага награди и партньорства, обобщава обратна връзка и представя резултатите пред общността.
- Работи с менторите и супервизорите по спорни ситуации; решенията и основанията се документират без разкриване на чувствителна информация.

За ежедневни и групови активности комитетът може предварително да одобри вида дейност и критериите, а определеният ментор или ръководител да потвърждава конкретното участие. Решенията за отнемане на точки като санкция се вземат съвместно от ученическия комитет и

супервизор. При конфликт на интереси засегнатият член не решава собствения си случай. Технически администратор изпълнява софтуерните операции според дадените му права.

Младежкото участие има смисъл, когато е ясно кои решения са реално отворени, как предложенията се разглеждат и каква обратна връзка се връща на младите хора. Прегледите за младежко участие подчертават значението на безопасна подготовка, подкрепа и проследяване на влиянието на предложенията (Guo et al., 2024; Flodgren et al., 2025).

Примерна организация: трима ученици и заместник, избирани за три месеца, с възможност за ротация и предложения от всички клубове. Численият състав е предложение за организация, а не вече утвърдено изискване. Комитетът събира идеи, заседава с предварително обявени теми, описва решенията си и връща отговор. Участниците могат да поискат преразглеждане; при лична заинтересованост членът не решава своя случай.

Пример: участници предлагат категория „Грижа за квартала“ за обща акция. Комитетът обсъжда целта, разликата спрямо „Пазя чисто“, примерни дейности и стойностите на талоните с екипа. След общо решение администраторът добавя категорията и менторите я представят на участниците. Системата допуска нови категории по време на работа.

9. Точки, категории, кодове и софтуер

9.1. Карта, профил и статути на точките

Профилът идентифицира участника и съдържа историята му. Регистрирането на TRAP карта създава членство в системата; регистрацията и историята остават налични и когато членството и картата са неактивни. При поне 100 свободни точки регистрираната карта и членството са активни и участникът може да ползва съответните членски преимущества.

Статус	Значение
Свободни	Налични за награда или за месечен членски внос. Текущият свободен баланс определя активността на картата.
Използвани	Вече изразходвани за награда или месечен членски внос; запазват се в историята и се отчитат за нивото.
Блокирани - възможно развитие	Временен статус за резервирани точки при бъдеща функционалност; не е трети задължителен вид в тази версия и се въвежда само с ясни правила и софтуерна реализация.

Месечна операция: на определената дата, ако картата е активна, 20 свободни точки преминават в използвани като членски внос. Ако след операцията остават по-малко от 100 свободни точки, картата става неактивна. Докато е неактивна, удръжки не се правят и не се натрупват пропуснати месечни вноски. При нов баланс от поне 100 свободни точки картата се активира отново; следващата удръжка се прави на следващата определена дата.

Награда: при обмен цената преминава от свободни в използвани точки. Ако след това свободните точки са под 100, картата става неактивна; регистрираното членство и историята остават. Участникът вижда условието преди потвърждение.

9.2. Категории и отворена структура

Категорията описва вида призната активност, към която се добавят точките чрез код. Всички положителни начисления постъпват в общия свободен баланс; категориите дават смисъл и възможност за преглед, а не създават отделни портфейли. Наличните в системата категории са примерна отправна точка и могат да се допълват по предложение на участниците, комитета и екипа.

Примерна категория	Възможна дейност
Уча	Усвоявам ново умение или завършвам практическа задача.
Творя	Създавам текст, образ, музика или друг творчески резултат.
Спортувам	Участвам в спортно занимание.
Обичам природата	Участвам в дейност за опознаване и грижа за природата.
Пазя чисто	Помагам за поддържане на пространство.
Организирам	Подготвям задача, занимание или събитие.
Доброволствам	Участвам в доброволческа инициатива.
Помагам	Подкрепям друг участник с конкретна дейност.
Развивам TRAP	Допринасям за пространството или общността на TRAP.
Рециклирам	Участвам в разделно събиране или повторна употреба.
Действам	Предприемам и изпълнявам съгласувана инициатива.
Заедно със семейството	Участвам със семейството в подходяща обща дейност.

„TRAP fest 2026“ е пример за категория, свързана със събитие; „Прехвърляне на стари точки“ описва служебна миграция; „Лошо поведение“ е налично наименование, свързано със санкции и изисква отделни ясни правила. Когато една категория се среща повече от веднъж в съществуващите записи, техническият екип проверява значението и историята преди промяна. Не се изтриват данни автоматично.

За нова категория комитетът и екипът описват име, цел, примери, кой предлага и валидира, кога се използва и как се избягва дублиране. Администратор я създава в софтуера; промените се съобщават на участниците. Категорията може да се уточнява според дейностите и обратната връзка.

9.3. Как се получават точки чрез код

В приложението за TRAP картите участникът използва личния си номер и кода от талона. Начинът на регистрация и въвеждане е описан и на страницата за TRAP картата. В EVOLVE 0.5 талоните са по категории, с предварително зададен брой точки; могат да се предоставят на хартия или онлайн и да се подаряват на друг участник. Следващата процедура е работният ни стандарт. Проверяваме технически защитата срещу повторно въвеждане, достъпите и подробния журнал, както и кои функции трябва да бъдат допълнени.

1. Екипът и Комитетът по точките определят или предварително валидират дейността: какво се прави, категория, точки, критерии, срок и лице, което потвърждава участието.
2. Упълномощено лице създава талони в софтуера. Всеки код има предварително зададени категория и брой точки. Талонът може да бъде отпечатан или изпратен онлайн. Първият получател може да го използва сам или да го подари на друг участник.
3. След реално изпълнение менторът, ръководителят или друго определено лице потвърждава участието по правилата и предоставя талона. Подрастващият решава дали да го въведе в своя профил или да го даде на друг.
4. Човекът, който използва талона, отваря системата и въвежда личния си номер и кода или използва предвидения интерфейс. Личният номер обозначава профила, който ще получи точките; кодът определя начислението, неговата категория и стойност.
5. Софтуерът проверява кода, неговата стойност и категория и останалите приложими условия. При успешно въвеждане добавя точките към свободния баланс на този профил и записва

категорията, датата и основанието. Работното правило е талонът да се използва еднократно; техническата защита от повторно въвеждане подлежи на проверка.

6. Профилът показва свободни и използвани точки, статус на картата, история и ниво. При грешка участникът се обръща към ментор; упълномощено лице проверява записа и документира корекцията.

При липса на телефон или интернет менторът осигурява помощ и подходящо временно записване с минимално необходими данни. След възстановяване на връзката талонът се въвежда и проверява веднъж. Загубен или погрешно използван талон се проверява, при нужда се анулира и заменя по проследим ред.

Подаряване на талон. Талонът може да премине доброволно от първия получател към друг подрастващ, физически или онлайн, преди да бъде въведен. Категорията и броят точки остават същите. При успешно въвеждане точките постъпват в профила на получателя. Подаряването на неизползван талон е отделно от евентуално прехвърляне на вече начислени точки, за което тази версия не определя правило.

Пример: Ива получава талон за 15 точки в категория „Помагам“ и решава да го подари на Алекс. Тя му изпраща кода онлайн. Алекс въвежда своя личен номер и кода; след успешната проверка получава 15 свободни точки в категория „Помагам“. Ива не получава начисление по този талон. Нивото на Алекс се изчислява с добавените точки според общото правило.

Подареният талон отразява и взаимна подкрепа или признание в общността. Начислението само по себе си не доказва, че получателят лично е изпълнил дейността, по повод на която е издаден талонът. Ако софтуерът позволява, подаряването може да се отчита като допълнителна информация, без това да е условие за подаряване.

9.4. Числов пример

Мария има регистрирана неактивна карта, 90 свободни и 30 използвани точки. Участва в медийна дейност и помага на друг участник; по предварителното правило получава талон за 12 точки в категория „Помагам“. Кодът EV-6K4P2Q е само пример. Тя въвежда личния си номер и кода. При успешна проверка балансът ѝ става 102 свободни и 30 използвани точки; картата е активна, а сборът за ниво е 132.

На следващата дата за членски внос 20 точки се прехвърлят от свободни в използвани: 82 свободни и 50 използвани. Картата става неактивна; месечните удръжки спират. Сборът за ниво остава 132. Ако Мария по-късно получи още 25 точки, свободните стават 107 и картата отново е активна.

Друг пример: участник с 620 свободни и 100 използвани точки избира награда за 500. След обмена има 120 свободни и 600 използвани точки. Картата остава активна и сборът за ниво остава 720. При следващ месечен внос свободните са 100, използваните 620, а картата продължава да е активна.

Продължение на примера с 720 точки: след още един месец, ако междувременно няма ново начисление, 100 свободни и 620 използвани стават 80 свободни и 640 използвани. Сборът остава 720, но картата става неактивна и следващи месечни удръжки спират. При нов талон за 25 точки балансът става 105 свободни и 640 използвани, картата се активира, а сборът е 745.

9.5. Отнемане и корекции

Възможно е отнемане на точки при предварително определени нарушения. Решението се взема заедно от ученическия Комитет по точките и супервизор, след изслушване на участника и обсъждане на обстоятелствата. То се мотивира и записва в историята, а участникът може да поиска преразглеждане. При преразглеждането е подходящо да участва и супервизор, който не е

взел първоначалното решение. Санкцията е съразмерна и не се налага автоматично за изразена емоция, трудност, отсъствие по обективна причина или търсене на помощ.

Отнемането като санкция е отделно от използване на точки за награди или внос. Корекция на погрешно начисление също е отделна операция, а не санкция: упълномощено лице проверява случая и документира основанието и направената промяна.

За работния модел отнемането се извършва от наличните свободни точки; използваните не се отнемат повторно. Всяко намаление променя сбора за ниво и може да промени активността на картата. Ако наличният баланс е недостатъчен, не се създава отрицателен баланс; редът за остатъка се определя предварително. При конкретен случай целта е възстановяване на отношения и отговорност, а при риск - защита, а не разчитане само на точки.

Работен пример за нарушение: при съзнателно увреждане на общо оборудване след разговор и проверка комитетът и супервизорът могат съвместно да предложат съразмерна санкция от предварително обявен диапазон и начин за възстановяване на щетата или отношенията. Участникът чува мотивите и може да поиска преглед. Без предварително утвърдени основания и стойности примерът не определя конкретна санкция.

10. Мисии, нива и награди

10.1. Мисии и предизвикателства

Мисията превръща интерес или обща потребност в ясна, постижима дейност. Тя има описание, категория, критерий за изпълнение, предварително обявени точки, отговорник, срок при нужда и достъпна алтернатива. Мисиите могат да бъдат индивидуални, по двойки, групови, между клубове или общностни. При обща задача индивидуалният принос се признава без задължително съпоставяне с другите.

Пример: „Сцена заедно“ - доброволческият и техническият клуб подготвят безопасно пространство за представяне на музикалния клуб. Подрастващите избират роли, получават напътствие и след края обсъждат какво са научили. За валидирания принос всеки получава отделен талон в подходяща категория.

10.2. Нива и видимост

Нивото се определя от сбора на текущите свободни и използвани точки. Използването на точки за награда или членски внос не намалява този сбор; отнемането на свободни точки го намалява. Точките от подарен и успешно въведен талон се включват в сбора на получателя. Конкретните прагове за отделните нива ще бъдат определени след преглед на реалното натрупване.

Следната таблица е работно предложение, вдъхновено от названия, познати от игрите. Праговете са примерни и подлежат на съгласуване и настройка след данни за реалното натрупване. Няма ограничен брой места, автоматична привилегия на човек спрямо друг или правило за поемане на роля само според ниво.

Ниво (tier)	Примерен сбор точки	Следващ примерен праг
Iron	0-99	100
Bronze	100-199	200
Silver	200-349	350
Gold	350-549	550
Platinum	550-799	800
Emerald	800-1099	1100
Diamond	1100-1499	1500
Master	1500-1999	2000

Ниво (tier)	Примерен сбор точки	Следващ примерен праг
Grandmaster	2000-2499	2500
Challenger	2500 и повече	Няма горен праг

Сборът за ниво е текущият сбор от свободните и използваните точки. Начислен подарен талон увеличава сбора на получателя, но сам по себе си не доказва, че той лично е изпълнил първоначалната дейност. При санкция сборът намалява и е възможно преминаване в по-нисък диапазон. Обмен за награда или месечен внос не променя сбора и нивото.

Пример: при 80 свободни и 140 използвани точки сборът е 220 - Silver по таблицата, но картата е неактивна. При 120 свободни и 100 използвани сборът също е 220 - Silver, а картата е активна. Човек със 199 точки достига Silver при ново начисление от 1 точка; при валидно отнемане до 199 се връща в Bronze. Това е промяна на показател в играта, а не присъда за способностите му.

Публичният изглед показва само броя хора на всяко ниво, когато това не позволява идентификация; личните нива и история са видими за участника и упълномощените лица. Няма публична поименна класация. Участник може доброволно да сподели собствения си напредък.

10.3. Каталог и видове награди

Каталогът може да съдържа предмети и материали, книги и техника, преживявания, работилници, достъп до събития, отстъпки и бонуси от партньори, дарителски предмети и други полезни възможности. За всяка награда се публикуват стойност в точки, наличност, условия, срок, начин на получаване и евентуални ограничения. Комитетът предлага и обсъжда каталога с екипа.

Менторът помага на участника да разбере дали има достатъчно свободни точки и дали обменът ще промени активността на картата. Потвърдената награда се записва като използвани точки. При отказ, липсваща награда или техническа грешка упълномощено лице прави проследима корекция. Предложенията се преразглеждат така, че да има достижими награди за различни интереси и възможности.

Примерни варианти за каталог, които се договарят според наличностите: ваучер или процентна отстъпка при партньор; билет или място за събитие; книга, настолна игра, арт материали или слушалки; работилница, време в студио, среща със специалист в интересна област; дарен предмет, мърч или групово преживяване. Не всички предложения са налични или договорени. За всяка оферта се описват срок, условия за активна карта, точкова стойност, наличност и получаване.

Каталогът може да предлага и малки постижими награди, сезонни предизвикателства, значки за мисия, групови цели и тематични бонуси. Това са възможности за бъдещо конфигуриране, а не гарантирани софтуерни функции. Не се обещава материална награда, преди да има потвърдена наличност; приносът на партньор или дарител не дава достъп до личните данни на участниците.

11. Комуникация и работа в екип

Общият Discord сървър е главната ни среда за ежедневна комуникация между срещите. Там подрастващите, менторите и клубните ръководители поддържат връзка, обсъждат идеи, организират задачи и продължават разговорите от клубовете. Срещите на живо и сървърът са свързани: в Discord подготвяме общите дейности, а на живо ги изпълняваме, учим и изграждаме отношения; след това споделяме резултатите и следващите стъпки в сървъра.

Подреждаме сървъра в разбираеми канали и теми. Общите канали съдържат правила и първи стъпки, новини и календар, представяне на участниците, свободни разговори, идеи и взаимопомощ. В отделни канали публикуваме мисии, точки, награди, предстоящи събития и предложения до Комитета по точките. Структурата се развива заедно с младите хора.

Клубните канали следват направленията на общността: музика, кино, танци, визуални изкуства, литература, спорт, гейминг, медии и комуникации, техническо обезпечаване и доброволчество. Там се обсъждат темите, материалите, репетициите и задачите на конкретния клуб; при съвместна инициатива няколко клуба работят заедно в общ канал или тема.

За менторския екип и супервизорите има работни канали с ограничен достъп за графици, координация и предаване на задачи. Комитетът по точките има място за предложения и съобщаване на решенията си. Лични, чувствителни и кризисни ситуации се насочват по установения ред и не се обсъждат в публични канали.

Екипът определя модератори, правила за уважително общуване, път за сигнал и реакция при тормоз. Достъпът следва възрастовите условия на платформата и приложимите правила. За участници, които нямат право или възможност да използват Discord, се осигурява достъпен алтернативен начин да получават информация и да участват, включително на живо.

Работен ритъм: кратка седмична екипна координация за клубове, събития и следващи стъпки; регулярни клубни срещи; периодично заседание на ученическия комитет; месечна групова супервизия; индивидуална супервизия при нужда. Определят се отговорник, заместник и начин за предаване на задачи. Въпросите за графика не се смесват с поверителните обсъждания на отделен участник.

Пример: в канала на клуб „Кино“ участник предлага кратък филм за квартала. Ментор го свързва с желаещи от клуба по медии и доброволци; в Discord договарят първата среща, а на живо съставят план и снимат. След това споделят материалите и обратната връзка в канала. При потвърден принос може да бъде предоставен талон по съответната категория.

Семействата и местните партньори се информират какво представлява средата, кой отговаря за срещите и как може да се установи контакт. При съгласувана дейност „Заедно със семейството“ участниците могат да предложат общ проект. Училищата съдействат за достигане до учениците и помещенията; организации и дарители могат да предлагат материали, доброволчество или награди. Контактът с родител се определя спрямо възрастта, случая и приложимите правила.

12. Безопасност, етика и лични данни

Участието е доброволно и достъпно според възрастта и условията на дейността. На участниците и когато е необходимо на родител или настойник се обясняват целите, правилата на платформите, начините на комуникация, фотографиране и използване на данни. Прилагат се подходящи процедури за информираност и съгласия според конкретната ситуация.

Екипът събира само информация, необходима за организацията и защитата, и определя кой, защо и колко време има достъп. Профилът за точки не трябва да съдържа диагнози, споделени лични истории или чувствителни разговори. Снимки и истории се публикуват само при подходящо основание и необходимото съгласие.

На подрастващия се обясняват границите на поверителността: личните разговори се споделят само при обоснована необходимост и по установения ред, особено при непосредствен риск за безопасността. Менторът не обещава абсолютна тайна. Екипът поддържа конкретна писмена процедура за сигнализиране и насочване към компетентни специалисти и служби.

При тормоз, дискриминация, злоупотреба с власт или риск се осигурява непосредствена безопасност, сигнал към определения отговорник и супервизор и документиране с необходимия минимум. Възстановяването на отношения е важно, но не замества защита или професионална намеса. Достъпът до подкрепа не зависи от броя точки.

Оперативна реакция: при инцидент водещият първо осигурява безопасност и търси супервизора или определения отговорник; при непосредствена опасност се търси компетентна спешна помощ. При загубено помещение или отсъстващ водещ координаторът уведомява участниците,

предлага алтернативно място/дата и определя заместник. При срив на системата талоните и потвържденията се съхраняват сигурно и се въвеждат след проверка. Всеки случай се документира минимално и се проследява.

13. Мониторинг и оценка на резултатите

Оценката разграничава изпълнение на дейностите, непосредствено преживяване на участниците и възможни промени във времето. Точки и ниво са показатели за начислени точки, включително чрез подарени талони, а не валидиран психологически тест или пълен запис на личното участие. Няма основание да се прави извод за интелигентност, клинично състояние или стойност на човека от броя точки.

Какво се наблюдава	Примери и ограничения
Достъп и участие	Брой включени и върнали се участници, посещаемост и достъп до отделни клубове; причините за отсъствие не се предполагат автоматично.
Дейности и взаимопомощ	Проведени срещи, съвместни задачи, часове и роли; примери за подкрепа само без излишни лични подробности.
Система	Кодове по категории, успешно въведени и проблемни талони, свободни и използвани точки, активни карти, обменени награди; преглед за необичайни операции.
Преживяване и развитие	Анонимна или доброволна обратна връзка за принадлежност, избор, взаимоотношения и научени умения; кратки разговори и групови обсъждания.
Екип и управление	Завършени модули, проведени супервизии, теми на комитета, разгледани предложения и начин на решение.

При разработване на по-строга оценка специалистите избират подходящи за възрастта валидирани инструменти и етичен план, сравняват начало и проследяване и при възможност използват подходяща сравнителна група. Наблюдателните промени не се приписват автоматично на EVOLVE. Прегледът на Tiraieyari и Krauss (2026) може да подпомогне избора на показатели, а не заменя оценката на контекста.

На всеки три месеца екипът и комитетът преглеждат обобщени резултати, мнения и достъпност, определят промени и връщат кратка обратна връзка на участниците. Инструментите и честотата подлежат на развитие след натрупване на първи данни.

За отчет броят различни участници се изчислява по уникален профил за периода; общите посещения се броят отделно. Например един ученик на три срещи е един участник и три посещения. Часовете дейност, часовете на хората и броят проведени срещи също са различни показатели. Подарените талони се отчитат като начисления към получателя, но не като самостоятелно доказателство за неговото лично извършване на задачата.

14. Прилагане във „Връбница на младите“

„Връбница на младите“ прилага EVOLVE чрез мрежа от десетте клубни направления, дейности в училища и общностни пространства, менторски екип, супервизия, ученически Комитет по точките, TRAP карти и събития. Район „Връбница“ и читалището координират местното изпълнение и взаимодействието с училищата и другите пространства съгласно проекта.

Клубните ръководители и обучители водят съдържанието на заниманията, а менторите осигуряват свързаност, подкрепа и индивидуално включване. Екипите планират съвместни

прояви. Подрастващите предлагат занимания, мисии и роли, а комитетът се избира на всеки три месеца според проектния формуляр.

Графикът, местата, конкретните програми и наличните ръководители се уточняват с училищата, партньорите и участниците. Методологията не заменя проекта, договора и изискваните документи за изпълнение. Точките подпомагат проследяването, но не заменят необходимото документиране на дейностите.

Примерен цикъл във Връбница: първо екипът представя метода на училища и млади хора и уточнява места и интереси; следват подбор и обучение на ментори, сформиране на клубни групи и избор на ученически комитет. Клубовете започват редовни занимания и съвместни мисии, а екипът планира общи инициативи и фестивални роли. На всеки три месеца се преглеждат участието, предложенията, правилата и нуждите на клубовете. Графикът се съгласува с реалните проектни условия.

В подадения проект се среща формулировка за публични класации. Тук методологичното решение е да се показват само обобщени бройки по ниво без поименна класация. Дали тази реализация напълно отговаря на проектните изисквания се уточнява с компетентните партньори; самият този наръчник не заменя такова съгласуване.

15. Практически образци и въпроси за развитие

15.1. Образец за клубно занимание

Клуб и дата: ..... | Водещ и ментор: ..... | Цел и умение: ..... | Участници и достъпна алтернатива: ..... | Задача: ..... | Обратна връзка: ..... | Последваща стъпка: .....

15.2. Образец за мисия и талон

Мисия: ..... | Категория: ..... | Какъв принос се признава: ..... | Точки: ..... | Срок: ..... | Потвърждава: ..... | Предоставя кода: ..... | Код на талона: ..... | Проверка/корекция: .....

Статусите на талона - например създаден, предоставен, използван или анулиран - са различни от статуса на точките в профила. Не е необходимо всички полета да са видими или отпечатани върху талона.

15.3. Кратка среща за развитие

- Какво ти беше интересно? С кого ти беше полезно да работиш?
- Какво искаш да опиташ следващия път и каква подкрепа би ти помогнала?
- Има ли нещо в правилата, клуба или средата, което затруднява участието ти?
- Искаш ли да предложиш дейност, награда или промяна на Комитета по точките?

15.3.1. Пример за пълен работен цикъл

Мисия „Интервю за квартала“: двама участници избират тема, водещият от клуб „Медии и комуникации“ ги обучава да подготвят въпроси, а менторът подпомага разпределянето на роли. Комитетът и екипът предварително са определили примерен талон за 15 точки в категория „Творя“ за потвърден принос. След задачата водещият потвърждава участието, упълномощеното лице предоставя отделни талони и всеки решава дали да го въведе или подари. Екипът отбелязва срещата и броя участници; групата обсъжда какво е научила и какво иска да промени.

Образец за решение на комитета: дата; предложение; цел и категория; критерии и примерни точки; разгледани мнения; решение и кой го изпълнява; срок; как ще се съобщи и преразгледа. При санкция се записват само необходимите данни, съвместното решение със супервизор, мотивите и пътят за преглед.

15.4. Въпроси за следваща работна версия

- Как работят генерирането, повторната употреба и техническата проверка на кодовете в стария софтуер? Може ли при желание да се отбелязва подаряването и кои данни са налични за коректна миграция?
- Кои да бъдат точните прагове за нивата, конкретните основания и размери за отнемане на точки и редът за преразглеждане?
- Какви награди и партньорски преимущества са реално договорени, налични и достъпни за различните участници?
- Какви доказателства и разкази от TRAP картите можем да използваме със съгласие, без да превръщаме спомените в непроверена статистика?
- Как ще се съчетаят клубните графици и местата със съществуващите интереси и възможности на училищата във Връбница?
- Какъв набор от кратки, етично подходящи показатели ще изберем за първия период на оценяване?

Приложение 1. Категории дейности

Това приложение възпроизвежда и актуализира съдържанието на вътрешното приложение за категории дейности. Описанията са идеи за дейности и менторска подкрепа, а не фиксиран списък в софтуера или обещание, че всяка дейност вече се провежда. Историческите категории „Мога“, „Общувам“, „Развивам се“ и „Обществено участие“ могат да бъдат добавяни или използвани като направления след обсъждане. Списъкът се допълва в движение.

Подходящата подготовка, професионални правомощия, наличност на специалисти и безопасни условия се определят за всяка дейност. Участието в подкрепящ или специалистичен разговор е доброволно и не се заплаща с точки за лични разкрития.

1.1. Организирам

Учениците активно участват в планирането, организирането и провеждането на различни събития и проекти. Те разработват умения в съставянето на бюджети, управлението на времето и ресурсите, както и в маркетингови стратегии за успешно провеждане на кампании. Менторите предоставят насоки и подкрепа през целия процес, помагайки на учениците да усъвършенстват своите организационни и комуникативни умения, необходими за успешно реализиране на техните идеи и инициативи.

1.2. Мога

Учениците развиват практически умения, като работят с различни инструменти и технологии. Те се ангажират в дейности като поддръжка на сгради, оборудване за събития и техническо обезпечаване на мероприятия. Учениците учат как да планират и реализират технически задачи, а също и как да решават проблеми на място. Менторите оказват съдействие, като предоставят специализирани знания и практически уроци за безопасност и ефективност при работа с техника и инструменти.

1.3. Общувам

Учениците активно развиват своите комуникационни и междуличностни умения чрез участие в дебати, обучения и работилници за ефективна комуникация. Те се включват в организацията и провеждането на събития, където практикуват умения за публично говорене и работа в екип. Менторите играят решаваща роля, като предоставят обратна връзка, насоки и подкрепа, помагайки на учениците да усъвършенстват своите социални умения и да научат как да комуникират ясно и ефективно в различни ситуации.

1.4. Развивам се

Учениците се фокусират върху личностно и професионално развитие чрез участие в семинари и работилници за самоусъвършенстване. Те работят върху изграждането на умения за самомотивация, времево планиране и лидерство. Менторите оказват подкрепа в процеса на самооценка и целеполагане, като помагат на учениците да идентифицират и развият своите силни страни и да се справят с личните предизвикателства. Този процес включва и научаване на стратегии за справяне със стрес и управление на емоции.

1.5. Обществено участие

Учениците активно се включват в обществени инициативи и проекти, които целят положително въздействие върху тяхната общност. Те участват в организацията на благотворителни събития, екологични кампании и други социално значими дейности. Менторите подкрепят тези усилия, предоставяйки наставничество и ресурси, които помагат на учениците да развият умения за гражданско участие, лидерство и отговорно поведение. Този ангажимент също стимулира изграждането на устойчиви партньорства и колаборации с местни организации и институции.

1.6. Уча

Учениците участват в различни учебни сесии и групи за учене, където преговарят учебен материал и създават групи за взаимопомощ. Те участват в дискусии, споделят знания и ресурси, и разработват общи проекти и задачи. Менторите играят активна роля в този процес, като водят

и организират учебни групи, предоставят допълнителни материали и ресурси, оказват индивидуална помощ и дават съвети за ефективно учене, насърчавайки сътрудничество и активно учене.

1.7. Творя

Учениците развиват своите артистични умения чрез участие в разнообразни форми на изкуство като музика, изобразително изкуство, танци и дигитално творчество. Те се включват в музикални ателиета, арт работилници, танцови класове и проекти за дигитално изкуство, където експериментират и се изразяват творчески. Менторите подкрепят този процес чрез наставничество, организиране на събития и изложби, както и предоставяне на техническа и художествена насока, което насърчава учениците да развиват и представят своите творчески идеи.

1.8. Спортувам

Учениците участват активно в различни спортни дейности като паркур, скейтбординг, улични спортове, фитнес и тренировки на открито. Те се ангажират в развитието на физическите си умения и изграждането на здравословни навици. Менторите организират и водят спортни събития, предоставят техническо ръководство и подкрепят учениците в развиването на спортни умения и състезателен дух. Тази категория акцентира на важността на спорта за физическото и психическото здраве, както и за социалната интеграция.

1.9. Обичам природата

Учениците активно участват в планински походи, къмпинг и други приключения на открито, като научават умения за ориентиране и оцеляване. Те също така се ангажират с акции за опазване на природата, включително почистване и засаждане на дървета. Менторите организират и водят тези дейности, предоставят образователни сесии и насърчават отговорно поведение в природата, подкрепяйки учениците в развитието на устойчиви навици и респект към околната среда.

1.10. Пазя чисто

Учениците участват активно в поддържането на чистотата в учебните заведения. Те организират почиствания в класните стаи и общи пространства, развиват умения за подреждане и организация на учебната среда. Участват също в дейности за подобряване на училищния двор и зелените площи. Менторите водят образователни семинари за хигиена и поддържане на чистотата, като осигуряват материали и ресурси за почистване и украса, и подкрепят учениците в ангажираността им към чиста и екологично осъзната общност.

1.11. Доброволствам

Учениците се ангажират с различни доброволчески дейности, които целят подобряване на общността около тях. Те участват в организирането на благотворителни събития, инициативи за опазване на околната среда и проекти за социална подкрепа. Менторите предоставят ръководство и подкрепа, като помагат на учениците да разработват и изпълняват своите инициативи, като същевременно насърчават отговорно и ангажирано участие в доброволчески дейности, създавайки устойчиви и положителни промени в общността.

1.12. Помагам

Учениците се ангажират с развитието на умения за подкрепа и създаването на подкрепяща общност. Те участват в обучения, практикуват умения за социална подкрепа, работят по социални проекти и организират инициативи за безопасно пространство. Менторите провеждат обучителни сесии, създават материали за подкрепа, организират срещи и оценяват въздействието на инициативите. Тази категория акцентира на развиването на компетенции, които подпомагат личностното и колективното благополучие в училищната общност.

1.13. Развивам TRAP

Учениците участват активно в създаването на нови пространства и популяризирането на TRAP. Те участват в дизайна и организацията на нови пространства, планират и провеждат събития, и работят по проекти за устойчиво развитие. Менторите предоставят насоки и ресурси, обучават учениците в устойчиви практики и оценяват въздействието на тези инициативи. Също така, насърчават активно участие на учениците в кампании за маркетинг и реклама, развитие на партньорства и създаване на съдържание за социални медии

1.14. Действам

Учениците активно участват в планиране и провеждане на културни, образователни и спортни мероприятия, както и в организация на благотворителни събития и тематични работилници. Също така, разработват проекти, които насърчават активен и здравословен начин на живот, и се включват в екологични инициативи за устойчиво развитие на общността и опазване на околната среда. Менторите предоставят насоки, ресурси и обучение, подкрепяйки и оценявайки развитието на ученическите инициативи и проекти

1.15. Заедно със семейството

Учениците и техните семейства се ангажират с разнообразни съвместни дейности, които засилват връзката и взаимодействието между тях. Те организират семейни игри, арт и занаятчийски работилници, участват в създаването на семейни албуми, и планират общи излети и пикници. Менторите подкрепят тези инициативи, предоставяйки ресурси и насоки за планиране на семейни събития, насърчавайки участието на семействата и оценявайки въздействието на дейностите върху общността

1.16. Лошо поведение

В старата система това е служебно наименование, свързано с правила и санкции. Изброените по-долу образователни дейности не са автоматично наказание или оценка на личността. Отнемането на точки следва отделната процедура в раздел 9.5.

Учениците се фокусират върху развитието на социално отговорно поведение чрез участие в образователни инициативи и проекти за обществена полза. Те работят по кампании за етика и морал, участват в дискусии за последствията от лошото поведение и развиват умения за приемане на лична отговорност. Менторите подкрепят тези усилия като организират семинари и обучения за гражданска отговорност, подкрепят учениците в изграждането на морални стандарти и оценяват въздействието на социално отговорните инициативи

1.17. Рециклирам

Категорията се среща в наличните записи на системата. Подходящи примери са разделно събиране, повторна употреба и ремонт на материали с оглед на безопасността. Участниците и менторите могат да предложат конкретни мисии, а комитетът и екипът уточняват критериите и талоните.

Приложение 2. Дейности и роли на участниците и менторите

Включена е цялата съдържателна част на първоначалната таблица: 16 направления, 81 подкатегории и 162 записа за дейности на подрастващите и ролята на менторите. Таблицата не съдържа конкретни числови стойности на точките; стойностите на талоните се определят по действащия ред. Идеите се избират, адаптират и провеждат според интереса, възрастта, безопасността и компетентността на екипа.

Старите названия на направленията се запазват като източник на идеи, а не като задължителни категории в софтуера. „Лошо поведение“ е служебно историческо наименование; подкрепата, превенцията и разрешаването на конфликти не са автоматична санкция. Когато се споменава психологическа консултация, тя се предоставя само от квалифициран специалист, ако такава възможност е налична; менторът подкрепя и насочва, без да провежда терапия.

2.1. Организирам

Планиране на Събития

Участници: Избор на дата и място, Съставяне на списък с изпълнители, Разработване на програма, Организиране на рекламна кампания, Подготовка на техника.

Ментори: Помощ при избор на място, Съвети за набиране на изпълнители, Насоки за съставяне на график, Подкрепа за маркетинг, Техническа поддръжка.

Управление на Ресурси

Участници: Изготвяне на бюджет, Организиране на кампания за набиране на средства, Планиране на задачите, Управление на инвентара, Отчетност.

Ментори: Консултации за бюджета; Насоки за набиране на средства, Съвети за планиране, Обучение за управление на инвентара; Методи за финансов контрол.

Маркетинг и Комуникация

Участници: Разработване на маркетингов план, Създаване на рекламни материали, Управление на социални медии, Организиране на медийни събития, Създаване на партньорства.

Ментори: Консултации за разработване на маркетингов план, Насоки за създаване на рекламни материали, Обучение за използване на социални медии, Помощ при организация на медийни събития, Съвети за изграждане на партньорства.

Техническо Обезпечение

Участници: Идентифициране на техническите нужди, Наемане на оборудване, Планиране на разположението, Техническа репетиция, Назначаване на отговорни за техниката.

Ментори: Съвети за оценка на техническите изисквания, Насоки за намиране на оборудване, Помощ при планиране на разположението, ръководство за технически репетиции, Обучение за управление на техниката.

Оценка и Обратна Връзка

Участници: Създаване на анкети за обратна връзка, Анализ на обратната връзка за подобрения, Организиране на срещи за обсъждане на резултатите, Разработване на план за действие за бъдещи събития, Създаване на отчет за ръководството.

Ментори: Ръководство за създаване и анализ на анкети, Обучение за анализ и тълкуване на данните, Фасилитиране на обсъждания за подобрение, Помощ при разработването на стратегии, Насоки за съставяне на професионални отчети.

2.2. Мога

Работа с инструменти

Участници: Изработка на прости дървени изделия, Основен ремонт и поддръжка на обект, Проекти за домашен майстор (DIY), Изучаване на различни видове инструменти, Практически упражнения по точно измерване.

Ментори: Представяне на техники за безопасна работа, Водене на практически занятия с инструменти, Организиране на състезания и проекти, Разясняване на употребата на специализирани инструменти, Ръководство за разглобяване и сглобяване на уреди.

Работа с компютри и софтуер

Участници: Основи на инсталиране и настройка на софтуер, Проекти по електроника за начинаещи, Практическа работа с компютърен хардуер, Основи на техническата поддръжка на компютри, Увод в програмирането и разработването на софтуер.

Ментори: Обучение по основи на електрониката и компютърните науки, Съвети за безопасност при работа с електроника, Ръководство за сглобяване и поддръжка на компютри, Провеждане на курсове по програмиране, Ръководство за диагностика на хардуерни и софтуерни проблеми.

Аудио и видео техника

Участници: Основи на аудио и видео запис; Съведение в обработката на мултимедия, Опознаване на различни мултимедийни програми; Основи на стрийминг и онлайн комуникации; Участие в създаването на мултимедийни проекти.

Ментори: Водене на курсове за мултимедийна обработка, Обучение в техниките на звукозапис, Ръководство за видео продукция и редакция, Семинари за използване на стрийминг софтуер, Подкрепа при реализацията на мултимедийни проекти.

Поддръжка на сградата

Участници: Участие в дейности за поддръжка на сградата, Проекти за подобряване на училищната среда, Организиране на пространството за събития; Участие в проекти за озеленяване и декорация, Поддържане на чистота и ред в сградата.

Ментори: Ръководство за организация и планиране на поддръжката, Обучение в малки ремонти и поддръжка, Насърчаване на проекти за подобрение на средата, Ръководство за ефективно управление на пространствата, Подкрепа при подготовката на събития и дейности.

Техническо обезпечение за събития

Участници: Подготовка и настройка на аудио оборудване, Работа с видео оборудване и проекционна техника, Организиране на осветление и сценични ефекти, Опериране на стрийминг технологии, Осигуряване на техническа поддръжка по време на събития.

Ментори: Обучение за настройка и управление на аудио системи, Ръководство за работа с видео техника, Курсове по осветление и сценични техники, Семинари за управление на стрийминг и онлайн събития, Подкрепа и наставничество при технически предизвикателства.

2.3. Общувам

Групови Проекти

Участници: Планиране и организация на училищни събития, Създаване и представяне на театрални пиеси, Разработване на обществени инициативи и проекти, Участие в екипни спортни събития и турнири, Работа по мултидисциплинарни научни проекти.

Ментори: Наставляване в процеса на планиране и организация, Обучение по сценично изкуство и режисура, Подкрепа за разработване и изпълнение на обществени проекти, Организиране на спортни събития и участие в отбори, Насърчаване на трансдисциплинарно сътрудничество и изследвания.

Ролеви Игри и Симулации

Участници: Симулации на интервю за работа, Ролеви игри за разрешаване на конфликти, Импровизационни упражнения за публично говорене, Създаване на сценарии за комуникационни тренировки, Работа по казуси от реалния живот.

Ментори: Наставничество и оценка на ролеви игри, Провеждане на семинари за умения за решаване на конфликти, Обучение в техники на импровизация и публично представяне, Разработване и организиране на симулации, Фасилитиране на дискусии и обучения по казуси.

Уъркшопи за Ефективна Комуникация

Участници: Работилници за активно слушане и обратна връзка, Тренировки за ясно и аргументирано изразяване, Уъркшопи за невербална комуникация и жестове, Сесии за развитие на презентационни умения, Практикуване на умения за водене на дебати и дискусии.

Ментори: Водене на интерактивни уъркшопи и обучения, Насърчаване на учениците да упражняват и развиват своите комуникативни умения, Организиране на сесии за усъвършенстване на уменията за общуване, Обучение в техники за успешно публично изказване, Стимулиращи конструктивния диалог и дебат.

Проекти за Обществена Ангажираност

Участници: Участие в благотворителни инициативи и кампании, Работа по екологични проекти и кампании за опазване на околната среда, Организиране на културни обмени и събития, Създаване на информационни кампании за обществено важни теми, Участие в местни общностни инициативи.

Ментори: Наставничество и подкрепа за обществено ангажиране, Организиране и координиране на благотворителни събития, Ръководство за планиране и провеждане на културни обмени, Насърчаване на участие в екологични и обществени проекти, Осигуряване на наставничество за разработване на информационни кампании.

Интерактивни Дискусии и Дебати

Участници: Участие в организирани дебати по актуални теми, Водене на дискусии в класната стая по различни теми, Провеждане на семинари за развиване на аргументационни умения, Организиране на форуми за обмен на мнения и идеи, Работа в екип за формулиране на общи становища и мнения.

Ментори: Фасилитиране на дебати и модериране на дискусии, Обучение на учениците в техники за ефективно участие в дебати, Организиране на обучителни семинари за развиване на критично мислене, Създаване на платформа за свободен обмен на идеи и мнения, Насърчаване на учениците към активно участие и изразяване на собствените си възгледи.

2.4. Развивам се

Самопознание и Саморефлексия

Участници: Участие в сесии за самопознание и самоанализ, Писане на личен дневник, Целеполагане и изработване на лични планове за развитие, Размишления върху личните сили и слабости, Участие в упражнения за самооценка и саморазбиране.

Ментори: Предоставяне на ресурси и насоки за самопознание, Насърчаване на саморефлексия и лично развитие, Организиране на дискусии и семинари за личностен растеж, Наставничество в процеса на целеполагане, Подкрепа и окуражаване на личното изразяване.

Емоционални и лични трудности - подкрепа и насочване

Участници: Участие в групи за подкрепа за преодоляване на стрес и анксиозност; Работа върху укрепване на самочувствието и самоувереността, Семинари за управление на емоционални реакции и стрес; Участие в дискусии и семинари за лични предизвикателства, Обсъждане на стратегии за справяне с психични трудности.

Ментори: Организиране на работилници и семинари по психично здраве, Предоставяне на ресурси и информация за справяне с психични проблеми, Наставничество и подкрепа в

преодоляването на лични проблеми, Фасилитиране на групи за взаимопомощ и подкрепа, Осигуряване на насоки за подобряване на самочувствието и самоуважението.

Срещи с психолог при наличие на специалист

Участници: Индивидуални срещи с психолог за обсъждане на лични проблеми, Групови срещи за споделяне и подкрепа, Работа върху развиване на стратегии за справяне с емоционални проблеми, Обсъждане на проблеми в безопасна и конфиденциална среда, Участие в специализирани упражнения и игри, провеждани от квалифициран психолог при наличие.

Ментори: Насочване на учениците към професионална помощ, Подкрепа за достъп до специалист и подходящи ресурси при необходимост, Организиране на информационни сесии за психично здраве, Създаване на среда, насърчаваща открития и честен диалог, Помощ при идентифициране на проблеми и насочване към подходящи ресурси.

Развитие на Емоционална Интелигентност

Участници: Упражнения за развиване на емпатия и разбиране на другите, Игри и активности за управление на емоции, Сесии за развиване на самосъзнание и самоконтрол, Работа върху разпознаване и изразяване на чувства, Обучения за ефективно комуникиране и междуличностни взаимоотношения.

Ментори: Организиране на обучения и уъркшопи за емоционална интелигентност, Насърчаване на самооценка и разбиране на емоционалните реакции, Подкрепа в развитието на умения за емпатия и съчувствие, Провеждане на сесии за управление на емоции, Насърчаване на здравословни междуличностни отношения.

Развитие на Лични Умения и Компетенции

Участници: Семинари за управление на времето и организационни умения, Работа върху развиване на критично мислене и решаване на проблеми, Участие в курсове за развиване на креативност и иновативност, Развиване на умения за самоувереност и публично изказване, Обучения за поставяне на реалистични цели и планиране на бъдещето.

Ментори: Организиране на семинари и уъркшопи за личностно развитие, Наставничество в уменията за управление на времето и целеполагане, Подкрепа в развиването на креативни и иновативни подходи, Обучения и практически занятия за самоувереност и публични изяви, Помощ при идентифициране на лични цели и стратегии за тяхното постигане.

2.5. Обществено Участие

Участие в Кампании

Участници: Организиране и провеждане на кампании срещу домашното насилие, Участие в инициативи за подобряване на образованието, Работа по кампании за социални каузи, Активност в кампании за здравословен начин на живот, Участие в информационни кампании за обществена осведоменост.

Ментори: Подкрепа при планиране и организиране на кампании, Предоставяне на насоки и ресурси за обществени инициативи, Насърчаване на активното участие в социални каузи, Развитие на умения за обществено говорене и адвокация, Помощ при разпространението на информация и набиране на поддръжници.

Изграждане на Мостове между Институции

Участници: Работа по проекти за подобряване на връзката между ученици и училища, Участие в инициативи за обмен на добри практики между училища, Създаване на платформи за диалог между ученици и образователни институции, Инициативи за ученическо участие в разработването на учебни програми, Проекти за обмен на опит и идеи между различни училища.

Ментори: Насърчаване на диалог и сътрудничество между институциите, Организиране на семинари и работилници за споделяне на опит, Съдействие при създаването на комуникационни канали, Насочване към ресурси и експертиза за образователни инициативи, Подкрепа за ученическо участие в образователните процеси.

Ученически Съвети и Извънкласни Дейности

Участници: Активно участие в ученически съвети, Организиране на извънкласни дейности и клубове, Развитие на лидерски умения чрез участие в ученически организации, Инициативи за подобряване на училищната среда и култура, Провеждане на събития и мероприятия за ученици.

Ментори: Подкрепа и наставничество в ученическите съвети, Помощ при организирането на извънкласни дейности, Обучение на учениците в управлението и воденето на проекти, Насърчаване на участие в училищната общност, Подкрепа при планиране и провеждане на ученически събития.

Социални Движения

Участници: Участие в местни и национални социални движения, Активизъм за младежки права и образователна реформа, Участие в протести и кампании за важни обществени въпроси, Развитие на умения за организиране и участие в кампании, Инициативи за развитие на обществена осведоменост и ангажираност.

Ментори: Наставничество и организационна подкрепа за ученически кампании, Уъркшопи и обучения за гражданска ангажираност, Фасилитиране на дискусии и форуми за обществени въпроси, Връзки с външни организации за подкрепа на ученически инициативи, Подкрепа при разработването на стратегии за социални кампании.

Включване в Обществени Инициативи

Участници: Участие в инициативи за защита на околната среда, Разработване на проекти за подобряване на обществените услуги, Организиране на събития за културно обогатяване на общността, Инициативи за развитие на местни общности, Участие в програми за подобряване на градската среда.

Ментори: Организиране на уъркшопи и семинари за участие в обществени инициативи, Наставничество и ръководство при разработване на обществени проекти, Съдействие за свързване с местни организации и власти, Предоставяне на ресурси и подкрепа за обществени дейности, Помощ при изготвянето на предложения за проекти и инициативи.

2.6. Уча

Учебни Сесии и Групи за Учене

Участници: Участие в учебни сесии за преговор на учебен материал, Създаване на групи за общо учене и взаимопомощ, Участие в дискусии и разяснения на теми от учебния процес, Споделяне на знания и ресурси, Разработване на общи проекти и задачи.

Ментори: Водене и организиране на учебни групи, Предоставяне на допълнителни материали и ресурси, Индивидуална помощ и насоки по учебни въпроси, Съвети и техники за ефективно учене, Насърчаване на сътрудничество и активно учене.

Семинари за Учебни Техники

Участници: Участие в семинари за развиване на учебни умения, Работа върху техники за запаметяване и концентрация, Обучения за планиране на времето и правене на бележки, Сесии за подготовка за изпити и тестове, Използване на иновативни методи за учене.

Ментори: Организиране на работилници за ефективно учене, Представяне на различни стратегии за учене, Помощ при изграждане на учебни планове, Насърчаване на самостоятелно учене и самодисциплина, Демонстрация на практически техники за учене.

Менторска Подкрепа за Домашни и Проекти

Участници: Получаване на помощ за домашни и проекти, Работа с ментори за разрешаване на учебни задачи, Съвети за подобряване на проекти и презентации, Обсъждане на учебни теми с ментори, Разработване на стратегии за учене с помощта на ментори.

Ментори: Предоставяне на индивидуална помощ по домашни и проекти, Оценка и обратна връзка за ученически работи, Разработване на методи за подобряване на учебния процес, Подкрепа при разбирането на сложни теми, Насърчаване на критично мислене.

Обучения по Конкретни Предмети

Участници: Участие в курсове и обучения за специализирани предмети, Подобряване на познанията в сложни учебни области, Работа върху конкретни учебни цели, Развитие на умения в определени предмети,.

Ментори: Водене на специализирани обучения и курсове, Подкрепа за разширяване на знанията в определени предмети, Помощ при подготовката за изпити и тестове, Насочване към допълнителни ресурси и материали, Обучение в методи за успешно справяне.

Самостоятелно Учене и Развитие

Участници: Развиване на навици за самостоятелно учене, Участие в онлайн курсове и образователни платформи, Работа върху индивидуални учебни проекти, Планиране и организация на учебното време, Създаване на лични учебни планове и цели.

Ментори: Насърчаване на независимо учене и изследване, Предоставяне на ръководство и съвети за самостоятелно учене, Помощ при избора на подходящи онлайн ресурси, Съвети за управление на времето и организация на учебния процес, Подкрепа при учебни планове.

2.7. Творя

Музикални Ателиета

Участници: Свирене на инструменти и създаване на музикални произведения, Писане на музикални песни и композиции, Пеене и развитие на вокални умения, Участие в музикални групи и ансамбли, Организиране на музикални изпълнения и концерти.

Ментори: Наставничество и организация на музикални сесии, Помощ в развитието на музикални и вокални техники, Съвети за композиция и музикално творчество, Организиране на музикални изложби и събития, Вдъхновяване и подкрепа за музикално изразяване.

Арт Работилници

Участници: Рисуване, скулптура и работа с различни художествени материали, Експериментиране с различни форми и стилове на изкуството, Създаване на индивидуални и групови арт проекти, Участие в арт работилници и обучения, Изложби и представяне на арт творби.

Ментори: Организиране на работилници и семинари по изкуство, Насърчаване на творчески изследвания и експерименти, Предоставяне на технически съвети и материали, Подпомагане при организиране на арт изложби, Вдъхновение и насоки в развитието на изкуството.

Танцови Класове

Участници: Участие в различни стилове и жанрове на танц, Разработване на танцови композиции и хореографии, Участие в танцови състезания и представления, Обучения по танци и усъвършенстване на техники, Експериментиране с нови танцови форми и движения.

Ментори: Водене на танцови класове и работилници, Наставничество в танцово изкуство и хореография, Подкрепа в организирането на танцови събития, Съвети за танцово изразяване и техники, Вдъхновение и помощ в танцовото творчество.

Дигитално Творчество

Участници: Разработване на дигитални арт проекти, като графичен дизайн и илюстрация, Участие в курсове и работилници по дигитална фотография и видео монтаж, Създаване на дигитална анимация и визуални ефекти, Използване на съвременни софтуерни инструменти за творчество, Разработване на дигитални портфолиа и представяне на работите онлайн.

Ментори: Организиране на уъркшопи и курсове по дигитално изкуство, Наставничество в използването на софтуерни програми за творчество, Помощ в разработването на дигитални проекти, Съвети за дигитална композиция и дизайн, Подкрепа в създаването и разпространението на дигитални творби.

Моден Дизайн и Създаване на Дрехи

Участници: Обучение в основите на модния дизайн и скициране, Създаване на собствени облекла и аксесоари, Експериментиране с различни материали и техники, Участие в модни работилници и шоуруми, Разработване на индивидуални модни проекти.

Ментори: Насърчаване на изследване и творчество в модата, Помощ в разработването на модни концепции и колекции, Организиране на модни представления и събития, Съвети за моден дизайн и техники, Вдъхновение и ръководство в модния свят.

2.8. Спортувам

Паркур и Фрийранинг

Участници: Участие в паркур сесии и работилници, Развитие на физическа сила и гъвкавост, Практикуване на безопасни техники за падане, Създаване на паркур маршрути в градска среда, Участие в паркур състезания и демонстрации.

Ментори: Наставничество в техники и безопасност, Организиране на паркур сесии и събития, Подкрепа за развиване на индивидуални умения, Насърчаване на творчески подходи в паркура, Предоставяне на съвети за напреднало ниво.

Скейтбординг

Участници: Участие в скейтборд сесии и работилници, Развитие на умения за каране и трикове, Създаване на скейтборд комюнити и групи, Участие в демонстрации и състезания, Изграждане на съзнание за безопасност при каране.

Ментори: Обучение и наставничество в скейтбординга, Организиране на скейтборд събития, Насърчаване на безопасност и предпазни мерки, Споделяне на техники и стратегии за каране, Подкрепа и мотивация на начинаещи скейтъри.

Улични Спортове

Участници: Участие в улични баскетболни игри, Организиране на футболни мачове в градски условия, Създаване на екипи и участие в турнири, Участие в различни спортни игри на открито, Развитие на умения за игра в отбор и спортсменство.

Ментори: Наставничество и водене на спортни игри, Организиране на турнири и събития, Обучение на учениците в спортни техники, Насърчаване на здравословна конкуренция, Поддържане на оборудване и спортни площадки.

Фитнес и Тренировки на Открито

Участници: Участие в групови фитнес тренировки, Работа за подобряване на физическа форма, Упражнения за сила, издръжливост и гъвкавост, Участие в йога и разтягащи сесии, Изучаване на различни форми на физически упражнения.

Ментори: Водене на фитнес и тренировъчни сесии, Съвети за правилно изпълнение на упражнения, Мотивация и насърчаване към редовни тренировки, Обучение за здравословен начин на живот, Организиране на събития за фитнес и здраве.

Спортни Мероприятия и Състезания

Участници: Участие в градски спортни събития, Организиране и участие в спортни турнири, Създаване на екипи и участие в състезания, Подготовка и участие в маратони и бягания, Участие в спортни предизвикателства и игри.

Ментори: Наставничество и подготовка за състезания, Организиране на спортни събития и турнири, Мотивация и тренировъчни планове за състезатели, Подкрепа за спортни екипи и индивидуални спортисти, Обучение за тактики и стратегии в различни спортове.

2.9. Обичам природата

Планински Походи

Участници: Участие в планински походи и оцеляване в природата, Обучение за флората и фауната, ориентиране в пространството, Развитие на умения за оцеляване и първа помощ,

Наслаждаване на природата и изграждане на екипен дух, Участие в организирани маршрути и експедиции.

Ментори: Организация и водене на походи, гарантиране на безопасността, Образователни сесии за природата и опазването ѝ, Насърчаване на отговорно поведение в природата, Планиране на маршрути и екологични инициативи, Мотивиране и насърчаване за участие в природозащитни дейности.

Къмпинг и Приключения на Открито

Участници: Участие в къмпинг излети и приключения, Обучение за разпалване на огън и създаване на лагер, Научаване на основи за живот в хармония с природата, Развиване на умения за организация на къмпинг, Участие в природни приключения и игри.

Ментори: Организация и водене на къмпинг и приключения, Образователни сесии за къмпинг и оцеляване, Подкрепа и безопасност при къмпинг и приключения, Насърчаване на търсенето на приключения и проучване на природата, Развитие на проекти за взаимодействие с природата.

Акции за Опазване на Природата

Участници: Участие в инициативи за почистване и засаждане на дървета, Акции за рекултивация и опазване на природата, Образование за важността на опазването на природата, Участие в кампании за осведомяване за екологични проблеми, Развитие на проекти за опазване на местната природа.

Ментори: Водене на акции за опазване на природата, Образователни сесии за екология и устойчивост, Насърчаване на участие в екологични инициативи, Организация на кампании за опазване на природата, Водене на дискусии и работилници за устойчиво развитие.

Образователни Кампании

Участници: Участие в образователни програми за екология, Разработване на информационни материали за природозащита, Дискусии за екологични проблеми и решения, Участие в кампании за повишаване на осведомеността, Развитие на проекти за устойчиво развитие.

Ментори: Водене на образователни кампании и програми, Предоставяне на информация и ресурси за екология, Организиране на дискусионни групи и работилници, Насърчаване на активно участие в екологични проекти, Подкрепа на учениците в разработването на устойчиви инициативи.

Природни Работилници

Участници: Участие в работилници за изучаване на местната природа, Изучаване на методи за наблюдение и опознаване на флора и фауна, Участие в интерактивни упражнения и игри, свързани с природата, Създаване на проекти за наблюдение и опазване на природни зони, Разработване на умения за екологично мислене и действие.

Ментори: Водене на природни работилници и обучения, Подготовка и организация на интерактивни занимания в природата, Предоставяне на познания за местните екосистеми и биоразнообразие, Насърчаване на участие в природозащитни дейности и проекти, Организация на дискусии и разработка на екологични проекти.

2.10. Пазя чисто

Поддържане на Чистота в Учебни Заведения

Участници: Организиране на почиствания в класните стаи и общи пространства, Развиване на умения за подреждане и организация на учебната среда, Участие в дейности за подобряване на училищния двор и зелени площи, Образователни програми за хигиена и поддръжка на чистотата, Създаване на отговорна и екологично осъзната училищна общност.

Ментори: Организация и насърчаване на чистота и порядък в учебните заведения, Ръководство на образователни семинари за поддържане на хигиена, Лидерство чрез пример в поддържането на училищните пространства, Осигуряване на материали и ресурси за почистване и украса, Подкрепа и възнаграждение на учениците за ангажираност.

Домакински Задължения

Участници: Развитие на умения за домакинска работа и поддържане на личната хигиена, Участие в уроци за ефективно домакинство, включително готвене и чистене, Научаване на устойчиви домакински практики като рециклиране и компостиране, Работа по проекти за подобряване на домашната среда, Организиране на групи за помощ в домакинството на нуждаещи се.

Ментори: Обучения за умения в домакинството и устойчив живот, Насърчаване на самостоятелност и отговорност в домакинската работа, Провеждане на семинари за екологични и устойчиви практики в дома, Ръководство на инициативи за обществената подкрепа в домакинството, Вдъхновение и мотивация за подобряване на домашния комфорт.

Инициативи за Почистване на Жилищни Блокове

Участници: Участие в почистването и озеленяването на жилищни комплекси, Развитие на проекти за подобряване на общите жилищни пространства, Сътрудничество с местните власти и организации за почистване, Организиране на кампании за осведоменост относно чистотата в общността, Участие в създаването на зелени и устойчиви жилищни пространства.

Ментори: Планиране и водене на инициативи за чистота в жилищните райони, Ръководство на семинари за управление на отпадъците и рециклиране, Организация на мотивационни кампании за поддържане на чистотата, Подкрепа и насърчаване на ученици за активно участие, Въвеждане на иновативни подходи за подобряване на жилищната среда.

Кампании за Съзнателно Потребление

Участници: Участие в обучения за намаляване на отпадъците и устойчиво потребление, Развитие на проекти за рециклиране и компостиране в училище и общността, Организиране на кампании за повишаване на осведомеността за екологични въпроси, Участие в създаването на устойчиви потребителски навици, Работа по инициативи за намаляване на пластмасовите отпадъци.

Ментори: Водене на обучения и работилници за устойчиво потребление, Организация на събития и кампании за повишаване на осведомеността, Подкрепа за разработването на устойчиви проекти в общността, Насърчаване на устойчиви и екологични практики сред учениците, Мотивиране на учениците към активно участие в опазването на околната среда.

Поддържане на Чистотата на Читалището TRAP

Участници: Участие в редовни дейности за поддържане на чистотата в читалището, Развитие на планове за организация и почистване на общи зони, Работа по проекти за озеленяване и украса на читалището, Създаване на кампании за осведоменост за поддържане на читалищната среда, Активно участие в подобряването на средата на читалището.

Ментори: Организация на графици и инициативи за поддържане на читалището, Ръководство на мотивационни кампании и наградни системи, Подкрепа за учениците в тяхната роля като отговорни членове на читалището, Обучение за управление и организация на чистотата в читалището, Насърчаване на отговорно и уважително отношение към обществените пространства.

2.11. Доброволствам

Участие в Доброволчески Акции

Участници: Организиране и участие в доброволчески акции за общественото благо, Планиране на инициативи за поддръжка на читалището TRAP, Разработване на стратегии за ефективно доброволчество, Участие в кампании за повишаване на осведомеността за значението на доброволчеството, Анализ и оценка на въздействието на доброволческите дейности.

Ментори: Наставничество и организация на доброволчески инициативи, Предоставяне на ръководство и подкрепа за планиране на акции, Оценка на ефективността на доброволчески проекти, Обучение на учениците за най-добри практики в доброволчеството, Създаване на мотивационни програми за участие в доброволчески дейности.

Колаборация с Платформи

Участници: Сътрудничество с платформи за доброволчество като Time Heroes, Участие в онлайн платформи за координиране на доброволчески инициативи, Разширяване на мрежата и създаване на нови партньорства, Популяризиране на доброволчески дейности сред учениците, Участие в обучения и семинари, предлагани от платформите за доброволчество.

Ментори: Осигуряване на връзки и контакти с платформи за доброволчество, Наставничество за използването на дигитални инструменти за доброволчество, Създаване на работилници за развиване на партньорства, Насърчаване на активно участие в онлайн платформи, Разработване на стратегии за максимизиране на въздействието на платформите.

Подкрепа на Събития в Читалището

Участници: Помощ при организацията на събития в читалището TRAP, Участие в подготовката и провеждането на културни и образователни мероприятия, Доброволно ангажиране в логистиката и настройката на места за събитията, Сътрудничество с екипа на читалището за планиране на дейностите, Активно участие в промоцията и маркетинга на събитията.

Ментори: Осигуряване на ръководство и подкрепа за доброволците на събития, Предоставяне на ресурси и материали за успешно провеждане на събития, Организиране на обучения за управление на събития, Наблюдение и оценка на ефективността на участниците, Насърчаване на креативност и иновации в подготовката на събития.

Поддръжка на Сградата на Читалището

Участници: Участие в инициативи за поддръжка и ремонт на сградата, Доброволна работа по озеленяване и украса на външните пространства, Организиране на групи за почистване и поддържане на чистотата, Участие в проекти за подобрение на съоръженията, Сътрудничество в планирането на устойчиви практики за сградата.

Ментори: Организиране на работни групи за поддръжка и ремонт, Насърчаване на учениците към активно участие в подобренията, Обучение за устойчиви и екологични практики за поддръжка, Предоставяне на ресурси и насоки за ефективна работа, Създаване на планове за редовна поддръжка на сградата.

Участие в Външни Доброволчески Акции

Участници: Участие в доброволчески акции извън читалището, в общността, Сътрудничество с местни организации за обществено полезни инициативи, Организиране на доброволчески кампании за социални каузи, Развитие на проекти за подобряване на местната среда, Участие в инициативи за опазване на природата и екологията.

Ментори: Подкрепа и насочване на учениците във външни доброволчески дейности, Създаване на партньорства с местни организации, Организиране на работилници за развитие на доброволчески проекти, Обучение на учениците за устойчиво и ефективно доброволчество, Оценка и анализ на въздействието на външни доброволчески инициативи.

2.12. Помагам

Взаимопомощ

Участници: Предлагане на помощ при учебни затруднения, Участие в дискусии и работилници, Споделяне на ресурси, Организиране на учебни сесии, Съвети за управление на времето.

Ментори: Обучение на учениците за взаимопомощ, Насърчаване на участието в менторски програми, Организиране на семинари, Подкрепа при разрешаване на конфликти, Създаване на платформи за обмен.

Менторство

Участници: Подкрепа за по-млади ученици, Споделяне на опит и знания, Работа по проекти, Участие в програми за ръководство, Организиране на работни сесии.

Ментори: Развитие на менторски програми, Обучение за менторство, Организиране на събития и срещи, Съвети за комуникация, Оценка на менторския процес.

Развитие на Компетенции за Подкрепа

Участници: Участие в обучения, Практикуване на умения за подкрепа, Работа по социални проекти, Създаване на групи за подкрепа, Участие в психологически инициативи.

Ментори: Провеждане на обучителни сесии, Създаване на материали за подкрепа, Организиране на срещи, Разработване на индивидуални планове, Оценка и обратна връзка.

Създаване на Среда за Подкрепа

Участници: Участие в създаването на подкрепяща общност, Инициативи за безопасно пространство, Организиране на кампании, Развитие на социални проекти, Намаляване на стреса сред учениците.

Ментори: Ръководство на инициативи за подкрепа, Обучение за създаване на подкрепяща среда, Организиране на сесии, Сътрудничество с експерти, Оценка на ефекта от инициативите.

Учебна Помощ

Участници: Подкрепа на съученици в учебния процес, Организиране на учебни групи, Предоставяне на помощни материали, Споделяне на учебни техники, Организиране на сесии за преговор.

Ментори: Обучение за предоставяне на учебна помощ, Организиране на учебни сесии, Подкрепа при учебни планове, Създаване на учебни материали, Оценка на учебната помощ.

2.13. Развивам TRAP

Инициативи за Развитие

Участници: Работа по проекти за развитие на инфраструктурата в TRAP, Набиране на средства и търсене на спонсори за подкрепа на TRAP, Разработване на стратегии за устойчиво развитие на TRAP, Участие в планирането и изпълнението на развитието на TRAP, Създаване на партньорства с местни бизнеси и организации за подкрепа на TRAP.

Ментори: Подкрепа и насърчаване на ученическите инициативи за развитие, Предоставяне на ресурси и насоки за успешно развитие на TRAP, Наставничество за управление на проекти и стратегическо планиране, Организиране на работилници и семинари за проектно управление, Оценка и обратна връзка за ученическите проекти.

Активно Участие

Участници: Участие в събрания и организационни комитети на TRAP, Внос на предложения и идеи за подобрения в TRAP, Активно участие в дискусии и вземане на решения, Организиране на събития и дейности за привличане на внимание към TRAP, Представяне на TRAP във външни събития и срещи.

Ментори: Насърчаване на активно участие и включване на учениците в решения, Подкрепа при организацията на ученически инициативи, Обучение на учениците за ефективна комуникация и лидерство, Съвети и насоки за успешно представяне на TRAP, Оценка и обратна връзка за участие и въздействие на дейностите.

Създаване на Нови Пространства

Участници: Участие в дизайна и създаването на нови пространства в TRAP, Организиране на доброволчески инициативи за облагородяване на пространствата, Работа по проекти за екологично и устойчиво развитие, Създаване на арт инсталации и креативни пространства, Планиране и провеждане на събития за популяризиране на новите пространства.

Ментори: Предоставяне на ръководство и ресурси за създаването на пространства, Насърчаване на креативност и иновации в дизайна, Организиране на работилници за планиране и развитие на пространства, Обучение за устойчиви практики и екологично развитие, Оценка и анализ на въздействието на новосъздадените пространства.

Популяризиране на TRAP

Участници: Участие в кампании за маркетинг и реклама на TRAP, Създаване на съдържание за социални медии и онлайн платформи, Организиране на събития за представяне на TRAP в

общността, Развитие на партньорства с местни медии за промоция на TRAP, Сътрудничество с ученици от други училища за разширяване на мрежата на TRAP.

Ментори: Наставничество за ефективни стратегии за маркетинг и популяризация, Организиране на работилници за дигитален маркетинг и социални медии, Подкрепа за учениците при организация на публични събития, Разработване на стратегии за привличане на нови членове и спонсори, Оценка на ефективността на маркетинговите инициативи.

Облагородяване на Сградата и Пространството

Участници: Участие в проекти за подобрение и обновяване на сградата на TRAP, Доброволческа работа за озеленяване и поддръжка на външните пространства, Организиране на инициативи за устойчиво управление на пространствата, Създаване на арт проекти и декорации за сградата, Участие в планирането на енергийна ефективност и екологични решения.

Ментори: Предоставяне на ръководство и ресурси за проектите за облагородяване, Обучение на учениците за устойчиви и екологични практики, Организиране на семинари и работилници за обновяване на пространствата, Наблюдение и оценка на проектите за подобрения, Съвети и насоки за интегриране на арт и креативност в облагородяването.

2.14. Действам

Активен Начин на Живот

Участници: Участие в спортни и физически активности, Присъствие на събития и мероприятия, стимулиращи активен начин на живот, Развиване на лични умения и компетенции чрез активности на открито, Участие в инициативи за здравословен начин на живот, Организиране на спортни турнири и състезания в TRAP.

Ментори: Насърчаване и подкрепа на учениците в активния начин на живот, Организиране на семинари и работилници за здравословно живеене, Помощ при планирането на спортни и активни мероприятия, Наставничество и съвети за балансиране между активност и учене, Оценка и развитие на спортни и активни програми в TRAP.

Инициативност

Участници: Разработване и реализация на собствени проекти и идеи, Участие в дискусии и форуми за развитие на общността, Организиране на събития и мероприятия, стимулиращи обществената ангажираност, Включване в обществени и волонтерски инициативи, Развиване на лидерски умения чрез участие в проектни екипи.

Ментори: Подкрепа и насърчаване на учениците в тяхната инициативност, Предоставяне на ресурси и насоки за реализация на проекти, Обучение за ефективно планиране и организация на дейности, Менторство за развитие на комуникативни и лидерски умения, Оценка и обратна връзка за ученическите инициативи.

Стимулиране на Активност

Участници: Участие в образователни инициативи за активно гражданско участие, Организиране на кампании и мероприятия за социална активност, Развитие на проекти за устойчиво обществено развитие, Ангажираност в дебати и дискусии по актуални теми, Създаване на мрежи за обмен на идеи и мнения.

Ментори: Насърчаване на активното участие на учениците в обществото, Подкрепа при организация на образователни и социални мероприятия, Провеждане на работилници за обучение на активно участие, Наставничество за развитие на социална отговорност, Оценка на участието и въздействието на мероприятията.

Организиране на Активни Мероприятия

Участници: Планиране и реализация на културни, образователни и спортни мероприятия, Сътрудничество при организация на благотворителни събития, Участие в създаването на мероприятия за общността, Разработване на тематични събития и работилници, Включване в организационните екипи за големи събития.

Ментори: Насърчаване и подкрепа на учениците в организирането на мероприятия, Обучение за умения в планиране и координация на събития, Предоставяне на ресурси и платформи за провеждане на мероприятия, Менторство за ефективно управление на времето и ресурсите, Оценка на успеха и въздействието на организираните събития.

Екологична Съзнателност

Участници: Участие в еко-инициативи и кампании за опазване на околната среда, Развитие на проекти за устойчиво развитие в TRAP и общността, Организиране на образователни събития за екология и устойчивост, Включване в дейности за рециклиране и намаляване на отпадъците, Създаване на информационни материали и кампании за екологично съзнание.

Ментори: Насърчаване и обучение на ученици за екологична отговорност, Подкрепа при разработването на екологични проекти и инициативи, Организиране на работилници за устойчиво развитие и опазване на природата, Предоставяне на ресурси и партньорства за еко-дейности, Оценка и обратна връзка за екологични инициативи и проекти.

2.15. Заедно със семейството

Семейни Дейности

Участници: Организиране на семейни игри и забавни дейности в TRAP, Участие в създаването на семейни албуми и спомени, Планиране на семейни пикници и излети, Разработване на семейни проекти и занаяти, Участие в кампании за засаждане на дървета и създаване на семейни градини.

Ментори: Насърчаване на участието на семействата в дейностите в TRAP, Организиране на обучения за семейни занаяти и умения, Подкрепа при планирането на семейни събития, Предоставяне на ресурси за семейни дейности и проекти, Оценка на въздействието на семейните дейности върху общността.

Семейни Събития в TRAP

Участници: Планиране на тематични семейни вечери в TRAP, Организиране на семейни турнири и спортни събития, Създаване на семейни представления и талант шоу програми, Участие в организацията на семейни кулинарни битки, Разработване на интерактивни образователни дейности за семейства.

Ментори: Подкрепа при организацията на семейни събития, Насърчаване на семейно участие в културните програми на TRAP, Предоставяне на логистична подкрепа и ресурси, Обучение за планиране и управление на семейни мероприятия, Оценка на успеха и въздействието на семейните събития.

Обучения и Работилници за Семейства

Участници: Участие в работилници за семейни финанси и бюджетиране, Организиране на семинари за семейно здраве и благополучие, Развитие на образователни семейни игри и активности, Участие в курсове за семейни кулинарни умения, Създаване на образователни платформи и ресурси за семейства.

Ментори: Разработване на обучителни програми за семейства, Организиране на интерактивни семейни работилници, Предоставяне на наставничество и подкрепа за семейни семинари, Разработване на ресурси и материали за семейни обучения, Оценка на образователните потребности на семействата в TRAP.

Подкрепа за Семейни Инициативи

Участници: Иницииране на семейни доброволчески проекти, Създаване на кампании за събиране на средства за семейни нужди, Участие в организацията на семейни благотворителни

събития, Разработване на семейни инициативи за устойчиво развитие, Подкрепа на семейни проекти за опазване на околната среда.

Ментори: Подкрепа и наставничество за семейни инициативи, Предоставяне на ресурси и обучение за семейно доброволчество, Организиране на събития за създаване на семейно единство и солидарност, Развитие на семейни програми за екологична устойчивост, Оценка на въздействието на семейните проекти в общността.

Семейно Сътрудничество в Образованието

Участници: Участие в семейни образователни форуми и дискусии, Развитие на семейни учебни проекти и задачи, Създаване на семейни образователни и културни програми, Подкрепа на семейни инициативи за образователно развитие, Участие в създаването на образователни ресурси за семействата.

Ментори: Насърчаване на семейно участие в образователния процес, Подкрепа при разработването на семейни образователни програми, Организиране на работилници и семинари за семейно обучение, Развитие на ресурси и инструменти за подпомагане на семейното обучение, Оценка на въздействието на семейното сътрудничество в образованието.

2.16. Лошо поведение

Кодекс за Поведение

Участници: Участие в създаването и спазването на кодекс за поведение, Развитие на разбиране за стандартите и очакванията в TRAP, Участие в дискусии за етично поведение, Създаване на инициативи за насърчаване на доброто поведение, Осведоменост за важността на добрите морални стандарти.

Ментори: Насърчаване на спазването на кодекса за поведение, Организиране на обучения и дискусии за значението на етичното поведение, Подкрепа и насочване за подобряване на поведението, Провеждане на семинари за развитие на личностни качества, Наблюдение и обратна връзка за спазването на кодекса.

Отговорност и Последствия

Участници: Разбиране и приемане на последствията от лошото поведение, Участие в дискусии за отговорност и последици, Създаване на кампании за осведоменост за последиците от лошите действия, Участие в проекти за предотвратяване на лошото поведение, Осведоменост за значението на доброто поведение в общността.

Ментори: Провеждане на образователни сесии за последствията от лошото поведение, Насърчаване на отговорно поведение и приемане на последствия, Организиране на работилници за разрешаване на конфликти и възстановяване на хармонията, Обучение за методи на медиация и разрешаване на конфликти, Оценка и обратна връзка за усилията по подобряване на поведението.

Медиация и Решаване на Конфликти

Участници: Участие в медиационни дейности за разрешаване на конфликти, Развитие на умения за комуникация и разрешаване на проблеми, Сътрудничество в създаването на мирни и конструктивни решения, Участие в инициативи за насърчаване на мирно съжителство, Осведоменост за значението на конструктивното разрешаване на конфликти.

Ментори: Организиране на сесии за медиация и конфликтна разрешителна дейност, Подкрепа и обучение за разрешаване на конфликти, Развитие на програми за предотвратяване на конфликти в общността, Съвети и насоки за ефективно разрешаване на проблеми, Оценка и обратна връзка за успеха на медиационните дейности.

Осведоменост и Превенция

Участници: Участие в кампании за осведоменост относно вредните поведения, Развитие на инициативи за превенция на лошо поведение, Участие в образователни програми за здравословен начин на живот, Създаване на събития и дейности за насърчаване на добро поведение, Разработване на стратегии за намаляване на рисковете от лошо поведение.

Ментори: Организиране на образователни сесии и семинари за превенция на лошо поведение, Развитие на стратегии и програми за осведоменост, Насърчаване на здравословни и положителни образци на поведение, Подкрепа за инициативи за намаляване на рисковото поведение, Оценка и обратна връзка за успеха на превенционните усилия.

Социално Отговорно Поведение

Участници: Участие в дейности за насърчаване на социално отговорно поведение, Развитие на проекти за обществена полза и добротворчество, Участие в образователни инициативи за етика и морал, Създаване на кампании за повишаване на осведомеността за социални проблеми, Участие в програми за развитие на гражданска отговорност.

Ментори: Подкрепа и насърчаване на учениците за участие в социално отговорни дейности, Организиране на семинари и обучения за гражданска отговорност, Подкрепа за разработване на етични и морални стандарти, Предоставяне на наставничество за участие в обществените дейности, Оценка на въздействието на социално отговорните инициативи.

Последствия и Отговорност

Участници: Участие в дискусии и сесии за последствията от лошото поведение, Развитие на умения за приемане на лична отговорност, Участие в инициативи за промяна на поведението, Работа по проекти за възстановяване на отношенията, Осведоменост за важността на последиците от действията.

Ментори: Организиране на образователни сесии за последствията и отговорността, Насърчаване на позитивна промяна в поведението, Подкрепа и насочване за ученици с поведенчески проблеми, Развитие на програми за възстановяване и социална адаптация, Оценка и обратна връзка за промените в поведението.

Приложение 3. Асесмънт център и обучения

Тук представяме и развиваме обучителния си план за менторския екип на EVOLVE 0.5. Посочените часове са работни ориентири и примери, а графикът се определя от супервизорите. В първоначалния ни план предвидихме Иван Игов като обучител и супервизор; конкретните обучители за всеки цикъл се определят при изпълнението.

3.1. Асесмънт център - първоначален подбор

Примерна продължителност: 6 астрономически часа. Целта е оценка на съответствието между ролята и наблюдаеми умения, а също установяване на потребности от обучение. Първата част включва представяне и интервю; втората - групови задачи, ролева игра, симулация и при желание морални дилеми. Оценителите наблюдават слушане, сътрудничество, инициатива, отговорност и разпознаване на границите на ролята. Поне двама обучени оценители записват примери за поведение по общи критерии. Личностни или други психологически тестове се използват само когато са подходящи и се прилагат от квалифициран специалист.

3.2. Индивидуална обратна връзка след подбора

За обратната връзка може да се предвиди отделен блок до 3 часа за групата и последващи индивидуални разговори. Представят се ролята, силните страни, конкретните наблюдения и областите за развитие. Оценителите и супервизорите вземат решение за включване и план за подготовка. Наблюденията не са диагноза и не се публикуват пред останалите кандидати.

3.3. Личностно развитие

Примерен тридневен формат с модули за самооценка и асертивност, работа в екип и тревожност/стрес. Използват се упражнения за самоосъзнаване, заявяване на граници,

приемане и даване на обратна връзка, сътрудничество и саморегулация. Допълнителни теми могат да произтичат от оценката на потребностите. Обучението развива умения за ролята и не замества индивидуална терапия.

3.4. Менторски умения - етап 1

Примерен шестчасов курс за принципите на менторството, задължения, права и граници на ролята, създаване на доверие, активно слушане, въпроси, обратна връзка и договаряне на реалистична следваща стъпка. Примерно упражнение: посрещане на нов участник, който не познава групата. Оценителят наблюдава дали менторът изслушва и предлага избор.

3.5. Менторски умения - етап 2

Историята, ценностите и организационният модел на Тротоара и TRAP; произходът на EVOLVE; дейности и клубове; взаимодействие с ученическия комитет, супервизорите и клубните ръководители; картите, категориите и кодовете. Менторите наблюдават реално занимание и планират как да подпомогнат включването на участник.

3.6. Менторски умения - етап 3

Наблюдавана практика: кандидатът планира и съвместно води занимание или мисия, получава конкретна обратна връзка и упражнява следваща стъпка. Самостоятелна работа се допуска след преценка на готовността от супервизорите. При нужда се осигурява допълнителна подкрепа.

3.7. Peer counseling - обучение за подкрепа между връстници

Работен ориентир от стария план: срещи по 3 часа всяка седмица за около месец и половина. Предложена последователност от шест срещи: доверие и граници; активно слушане и обобщаване; емоции и емпатия; изясняване на потребностите и възможностите; поверителност, риск и насочване; цялостни ролеви ситуации и обратна връзка. Участниците се упражняват по двойки и получават наблюдение и супервизия.

След като менторите придобият опит и подготовка като обучители, могат да водят възрастово адаптиран цикъл за заинтересовани ученици с подкрепа на супервизор. Можем да организираме надграждащото обучение след период на практика, например около шестия месец. Това е ориентир, а не задължителен срок; готовността се преценява по демонстрирани умения и условия за супервизия.

3.8. Обучение за групи, данни, точки и дигитална работа

Групова динамика, включване, конфликт и тормоз; необходим минимум данни и достъп по роли; водене на запис за дейност без чувствителни разговори; формиране и предоставяне на талон, въвеждане на код, проверка, подаряване и корекция; Discord и алтернативи. Практическата задача е менторът да обясни правилата и да реагира при невалиден код.

3.9. Работа при употреба на алкохол и други вещества

Специализирано обучение с квалифициран водещ за нестигматизиращ контакт, разпознаване на ситуация, безопасно поведение, действие при непосредствен риск, информиране на супервизор и насочване към компетентна помощ. Не се очаква менторите да диагностицират или лекуват.

3.10. Месечен уъркшоп и супервизия

Планираме месечен уъркшоп за споделяне на опит. Менторите обсъждат ситуации без ненужни лични детайли, груповите процеси, границите и собственото си натоварване, упражняват реакция и получават обратна връзка. Провеждат се седмична оперативна координация и индивидуални консултации при нужда.

3.11. Финален асесмънт и проследяване

Примерен шестчасов заключителен преглед след натрупана практика: сравними ролеви и групови упражнения, самооценка, обратна връзка и индивидуален план. Целта е развитие и

оценка на наблюдавани умения; не се предполага автоматично изготвяне на психологически профил или доказана причинна промяна.

Приложение 4. Методи и обосновка

Първоначалната методическа рамка съдържа седем свързани метода. По-долу всеки е представен с цел и приложение в EVOLVE. Научните публикации и техните ограничения са разгледани в раздел 2 и в списъка с източници.

4.1. Мотивация и подкрепа за автономност

Точките и наградите могат да подкрепят включването. Чрез избор, постижими предизвикателства, обратна връзка и свързаност участникът може да открие собствен смисъл в дейността. Външната награда не се превръща автоматично във вътрешна мотивация (Ryan & Deci, 2000; Ryan & Deci, 2020).

4.2. Учене чрез дейност

Подрастващият участва в реална задача, обсъжда какво се е случило, формулира наученото и го прилага отново. Подходът се използва в творческа, техническа, доброволческа или организационна работа (Kolb, 1984).

4.3. Точки и игрови елементи

Талонът е предварително зададен символичен носител на категория и стойност. Кодът се въвежда в профила и точките могат да бъдат използвани за членски внос и награди. Нива и мисии дават обратна връзка; правилата за карта, санкция и подаряване са в раздели 9-10. Аналогията с token economy не доказва идентичен ефект на EVOLVE.

4.4. Peer counseling и взаимопомощ

Млади хора, преминали подготовка, използват активно слушане, емпатия и съвместно обмисляне на възможности. Подрастващите могат да бъдат и получатели, и източник на подкрепа. Супервизията и подходящото насочване са част от модела (Pavarini et al., 2023; Widnall et al., 2024).

4.5. Изкуство, музика и творческа дейност

Клубовете предоставят пространство за експеримент, изразяване, съвместно създаване и представяне. Различните умения се признават без изискване всеки да се представя публично. Творческите занимания не се обявяват за лечение (Hugh-Jones et al., 2025).

4.6. Доброволчество и обществен принос

Младите хора участват в конкретна полезна дейност, разпределят роли и обсъждат какво са научили. Примери са събития, грижа за пространство и местни инициативи. Участието е доброволно, а възможните резултати се проследяват, а не се предполагат (Fernández-Martín & Ayllón-Salas, 2026).

4.7. Свързаност, приятелство и общност

Клубове, общи мисии и събития създават възможности за отношения и принадлежност. Менторите свързват различни групи и посрещат нови хора, като уважават личното темпо и избора на участие.

Приложение 5. План за непредвидени ситуации

Приложението развива първоначалния план за непредвидени ситуации в практически ред за подготовка, реакция и преглед. Координаторът и супервизорите определят отговорници и заместници; екипът се запознава с актуалните контакти и процедури преди дейност.

5.1. Здравна или санитарна ситуация

Преди дейността: подходящи хигиенни мерки и указания. При ситуация: прекратяване или адаптиране на присъствената дейност, уведомяване и подходяща дистанционна алтернатива. При нужда от медицинска помощ се търси компетентно лице.

5.2. Срив в софтуера или интернет

Отговорникът ограничава достъпа при съмнение за инцидент и уведомява техническото лице. Талони и потвърждения се пазят по временен защитен ред. След възстановяване се проверяват кодовете, избягва се двойно начисляване и корекциите се документират. Възможностите за резервни копия и възстановяване се проверяват технически.

5.3. Ограничени ресурси или отсъстващ водещ

Координаторът определя заместник или пренасрочва; съобщава своевременно на участниците. При недостиг на материали се предлага достъпна алтернатива или дейността се адаптира. Партньорски ресурси се използват след съгласуване.

5.4. Промени в изискванията или условията

Отговорното лице преглежда приложимите изисквания и уведомява екипа; при необходимост дейността се адаптира. Конкретни проектни и правни въпроси се решават с компетентните лица и съответните документи.

5.5. Конфликт, тормоз, сигнал за вреда

Първо се осигурява безопасност и се информира супервизорът или отговорникът по защита. Изслушването, документирането и насочването се правят с минимално нужните данни. Медиация или възстановителен разговор се използва само ако е подходящ; не замества защитата. Санкции с точки се разглеждат съвместно от комитета и супервизор.

5.6. Преглед след ситуация

Записват се какво е направено, кой следи последствията и какво трябва да се промени. Планът се преглежда периодично и след значима ситуация; лични данни се пазят отделно от общото обучение на екипа.

Приложение 6. План за комуникация

Планът поддържа участието и обратната връзка между срещите. Използват се живи срещи, Discord и достъпна алтернатива, както и подходящи публични канали. Информацията се споделя само когато е нужна и съобразно възрастта и съгласията.

Семействата могат да бъдат поканени на информационна среща или ден на отворените врати, а партньорите - на общностни срещи. При интерес екипът може да организира групи за разговор и подкрепа с ясни правила, доброволно участие и подходящ водещ; всяка специализирана терапевтична работа се планира и провежда от квалифицирани специалисти при наличие и необходимите съгласия.

6.1. Цели и аудитории

Целите са ясно представяне на EVOLVE, включване на подрастващи и семейства, координация на менторите и клубовете и прозрачност към общността, училищата и партньорите. Посланията са съобразени с това какво конкретната аудитория трябва да знае и направи.

6.2. Канали

Discord е основният ни канал за постоянна комуникация: общи новини, клубни канали, теми за взаимопомощ, мисии, събития и предложения към комитета. Срещите на живо свързват тези разговори с реалната съвместна работа, репетиции, работилници и събития. За родителите и партньорите използваме договорен директен канал, електронна поща или среща. Публичната информация може да се публикува на сайта и в социалните мрежи. За хора без достъп до Discord осигуряваме друг начин за информация и участие.

6.3. Съдържание

Представят се правилата и начините за включване; календар и промени; мисии и категории; идеи на младежите; резултати от комитета; разкази и материали от дейностите; възможности за подкрепа и партньорство. Лични истории, снимки и детайли се публикуват при подходящо основание и необходимото съгласие.

6.4. Работен ритъм

Седмично - кратка координация на менторите и информация за предстоящите клубове; при промяна - своевременно съобщение до засегнатите; месечно - общ преглед на дейности и предложения; на три месеца - обобщение и обратна връзка към общността и партньорите. Публичните публикации и бюлетини се планират според реалните потребности, без фиктивна задължителна честота.

6.5. Отговорности и реакция при проблем

Координаторът определя лице и заместник за всеки канал; модераторите следят правилата и сигналите в Discord. При инцидент първо се осигуряват защита и проверена вътрешна информация; публично се съобщава само необходимото и от определено лице. Лични случаи не се обсъждат в публични канали.

6.6. Проследяване

Проследяват се достигнати участници, въпроси и предложения, посещения на събития, обратна връзка и при нужда обобщени показатели от публичните канали. Броят харесвания не е равен на активни участници или психологически резултат. Екипът обсъжда какво е било разбрано и какво трябва да се подобри.

Приложение 7. Компетентностен модел за ментори

Компетентностният модел запазва седемте области и всичките 42 индикатора от вътрешната разработка. Индикаторите са насоки за наблюдаемо поведение и за обратна връзка, не диагнози или окончателни етикети. Оценяват се в конкретни ситуации, като се съобразяват възрастта, опитът и контекстът.

7.1. Общуване

Ясно, уважително общуване, активно слушане, обобщаване, обратна връзка и разпознаване на потребностите и невербалните сигнали.

Първоначални индикатори: Дава ефективна обратна връзка; Изразява се ясно; Забелязва невербалните сигнали; Умения да обобщава; Умения за изслушване; Разбиране на потребностите.

7.2. Сътрудничество

Работа за общата цел, обмен на идеи, приемане на мнението на другите, поемане на задачи и конструктивна реакция при конфликт.

Първоначални индикатори: Следва общите цели; Дава идеи; Поема отговорности; Уважава чуждото мнение; Умее да решава конфликти; Уважава другите.

7.3. Решаване на проблеми (творчество)

Изясняване и анализ на ситуацията, поставяне на цел, търсене на информация, алтернативи и творчески подходи.

Първоначални индикатори: Умее да целеполага; Изследва същността на нещата; Умее да анализира; Свободен в действията си; Проявява спонтанност; Асоциативен.

7.4. Самостоятелност, ефективност

Инициатива, подреждане на приоритетите, последователна работа, приемане на обратна връзка и познаване на собствените граници.

Първоначални индикатори: Мотивация за успех; Поемане на отговорност; Използване на възможностите; Подреждане на приоритетите; Ефективно решаване на конфликти; Познаване на собствените ограничения.

7.5. Отговорност

Предвиждане на последствията, обмислен избор, надеждно изпълнение на ангажиментите и открито обсъждане на проблемите.

Първоначални индикатори: Оценява последствията от действията си; Предлага алтернативи; Умее да прави избори; Проявява настойчивост; Осъзнава действията си; Проявява изобретателност.

7.6. Мислене и учене

Свързване на нова информация с опита, любопитство, наблюдение, учене и търсене на нови решения.

Първоначални индикатори: Умение да прави логически връзки; Дава емоционална обратна връзка; Използва опита си; Проявява активност; Използва сетивата си; Проявява фантазия.

7.7. Аргументация и резултати

Разграничаване на факти и тълкуване, обосноваване на избор, наблюдение на различията и ясно представяне на решенията.

Първоначални индикатори: Откриване на връзки и зависимости; Умение за дистанциране; Умения за аргументиране; Наблюдателност; Схваща различията; Онагледява решенията.

7.8. Примерна рамка за наблюдение и обратна връзка

За всяко упражнение наблюдателят записва ситуация, конкретно действие и неговото въздействие, а не предположения за характера на човека. Работна скала: не е наблюдавано в тази ситуация; проявява се с подкрепа; проявява се самостоятелно. Скалата не е валидиран психометричен инструмент. Кандидатът получава обратна връзка и възможност за упражняване.

Приложение 8. Работни образци за екипа

Следните образци събират основните работни полета на метода. Попълват се с необходимия минимум информация. Те са примерна организация и могат да бъдат адаптирани; не въвеждат нови автоматични санкции или софтуерни функции.

8.1. Карта на клубно занимание

Клуб и дата: ..... Водещ и ментор: ..... Цел/умение: ..... Участници и достъпна алтернатива: ..... Задачи и материали: ..... Условия за безопасност: ..... Категория/мисия: ..... Обратна връзка и следваща среща: .....

8.2. Карта на мисия и талон

Мисия: ..... Дейност и критерии: ..... Категория: ..... Предварително определени точки: ..... Потвърждава: ..... Код/талон: ..... Издаден на: ..... Потвърждение за въвеждане или проблем: ..... Талонът може да бъде подарен преди въвеждането; получателят въвежда своя номер. Не се записват лични разговори.

8.3. Предложение до Комитета по точките

Предложител: ..... Категория/мисия/награда: ..... Каква потребност решава: ..... Примерни критерии и стойност: ..... Достъпност и нужни ресурси: ..... Решение, отговорник и срок: ..... Как и кога общността получава обратна връзка: .....

8.4. Преглед на спорна точкова операция

Дата и операция: ..... Описание на основанието: ..... Обяснение на участника: ..... Участници в решението - ученически комитет и супервизор при санкция: ..... Решение и мотиви: ..... Начин за преразглеждане: ..... Изпълнил техническата корекция: .....

8.5. Наблюдение на менторско умение

Ситуация и задача: ..... Наблюдавана компетентност: ..... Конкретно поведение: ..... Какво е било полезно: ..... Следващо упражнение/подкрепа: ..... Дата и наблюдател: .....

8.6. Организация на общо събитие

Цел и участници: ..... Клубове и роли: ..... Място и график: ..... Подготовка и безопасност: ..... Комуникация: ..... Кой потвърждава дейностите и издава талони: ..... Равносметка: .....

8.7. Партньорска награда

Вид и описание: ..... Предоставящ партньор: ..... Потвърдена наличност: ..... Точки: ..... Срок: ..... Условие за активна карта, ако има такова: ..... Начин на получаване и контакт: .....

8.8. Кратък месечен преглед

Различни участници: ..... Общи посещения: ..... Брой срещи: ..... Участници с активни карти: ..... Категории/талони и грешки: ..... Предложения и решения на комитета: ..... Обратна връзка: ..... Следващи действия и отговорници: .....

16. Източници

16.1. Материали на Тротоара

НЧ „Тротоара 2020“. EVOLVE, версия 0.4 (2024) - вътрешна концепция. Приложимото съдържание е разработено в основния текст и приложенията.

НЧ „Тротоара 2020“. EVOLVE, версия 0.3 (2024) - вътрешна концепция; основните елементи на метода са отразени в документа.

НЧ „Тротоара 2020“. Асесмънт център и обучения - вътрешно приложение, актуализирано в приложение 3.

НЧ „Тротоара 2020“. Компетентностен модел за ментори - съдържанието и индикаторите са представени в приложение 7.

НЧ „Тротоара 2020“. Категории дейности - вътрешно приложение, представено и актуализирано в приложение 1.

НЧ „Тротоара 2020“. Практически дейности и роли - съдържанието на работната таблица е включено в приложение 2.

Фондация „Тротоара“. Годишен отчет на дейностите за 2018 г. - публикуван отчет

Фондация „Тротоара“. Годишен отчет на дейностите за 2019 г. - публикуван отчет

НЧ „Тротоара 2020“. Годишен отчет на дейностите за 2023 г. - публикуван отчет

НЧ „Тротоара 2020“. EVOLVE, първоначална концепция (2023) - вътрешна разработка; произходът и ключовото съдържание са описани в раздел 1 и приложенията.

НЧ „Тротоара 2020“. Членска карта TRAP - публично описание на историческата система, примери и правила. Източник

НЧ „Тротоара 2020“. Методи и обосновка; план за непредвидени ситуации; план за комуникация - вътрешни приложения, актуализирани в приложения 4, 5 и 6.

НЧ „Тротоара 2020“. Работни записки за менторски екип, супервизия и обучение по peer counseling (2024) - приложимите предложения са включени в раздели 4-5 и приложения 3 и 6.

16.2. Научни публикации и професионални източници

Публикациите са подбрани по отношение към механизмите и дейностите на EVOLVE. Синтезират различни контексти и не представляват доказателство за цялостната ефективност на настоящата система. DOI връзките водят към оригиналните публикации; когато е наличен текст в общия архив, той е събран и в подпапката „Научни източници - EVOLVE 0.5“.

Bouchard, Denault и Guay, 2023. Extracurricular activities and adjustment among students at disadvantaged high schools. https://doi.org/10.1002/jad.12132

> Изследва връзките между извънкласните дейности, отношенията с връстници и принадлежността в училища в неравностойна среда. Наблюдавани връзки не доказват причинност.

Branje, S., de Moor, E. L., Spitzer, J., & Becht, A. I. (2021). Dynamics of identity development in adolescence: A decade in review. Journal of Research on Adolescence, 31(4), 908-927. https://doi.org/10.1111/jora.12678

> Преглед на развитието на идентичността през юношеството.

Burton, S., Raposa, E. B., Poon, C. Y. S., Stams, G. J. J. M., & Rhodes, J. (2022). Cross-age peer mentoring for youth: A meta-analysis. American Journal of Community Psychology, 70, 211-227. https://doi.org/10.1002/ajcp.12579

Метаанализ на шест изследвания; свързва супервизията от възрастни с резултатите.

Christensen и съавт., 2020. Non-Specific versus Targeted Approaches to Youth Mentoring: A Follow-up Meta-analysis. https://doi.org/10.1007/s10964-020-01233-x

Сравнява подходи с различна конкретност на целите. Подкрепя практиката връзката с ментор да се свързва с избрани умения и дейности, без менторът да поема терапевтични функции.

Cipriano, C., Strambler, M. J., Naples, L. H., Ha, C., Kirk, M., Wood, M., Sehgal, K., Zieher, A. K., Eveleigh, A., McCarthy, M., Funaro, M., Ponnock, A., Chow, J. C., & Durlak, J. (2023). The state of evidence for social and emotional learning: A contemporary meta-analysis of universal school-based SEL interventions. Child Development, 94(5), 1181-1204. https://doi.org/10.1111/cdev.13968

Метаанализ на 424 изследвания на училищни програми за социално и емоционално учене. Подкрепя структурирани упражнения и обучени водещи; големи различия има в съдържанието и качеството на изпълнение.

Cowie, H. (2020). Peer Support in School. University of Malta - пълен текст или издател

Монография за формите, организацията и границите на подкрепа между връстници в училище.

de Beer, C. R. M., Nooteboom, L. A., van Domburgh, L., de Vreugd, M., Schoones, J. W., & Vermeiren, R. R. J. M. (2024). A systematic review exploring youth peer support for young people with mental health problems. European Child & Adolescent Psychiatry, 33, 2471-2484. https://doi.org/10.1007/s00787-022-02120-5

Систематичен преглед в контекст на услуги за психично здраве; приложимостта към общностен клуб е ограничена.

Donohoe-Bales и съавт., 2025. Is a seat at the table enough to safeguard mental health? A global systematic scoping review. https://doi.org/10.1111/camh.70027

Преглед на благополучието при форми на младежко участие. Показва, че съдържанието и условията на участието имат значение, а резултатите се различават според контекста.

DuBois и съавт., 2011. How Effective Are Mentoring Programs for Youth? A Systematic Assessment of the Evidence. https://doi.org/10.1177/1529100611414806

Обобщава ефектите и различията между менторски програми. Аргументира подбор, подготовка, последователност и оценка вместо допускането, че всяко менторство работи еднакво.

Dunstone, Reynolds и Cárdenas, 2024. The role of group memberships and school identification on student well-being. https://doi.org/10.1111/bjso.12685

Тривълново изследване на ученици за групова принадлежност и благополучие. Подкрепя интереса към общност и свързаност; училищният контекст и наблюдателният дизайн ограничават преноса.

Fernández-Martín, F. D., & Ayllón-Salas, P. (2026). Impact of service-learning among adolescents: A systematic review. Adolescents, 6(1), 10. https://doi.org/10.3390/adolescents6010010

Преглед на 10 изследвания на училищно обучение чрез обществен принос; ограниченията на дизайна изискват предпазливи изводи за други контексти.

Filges и съавт., 2024. Participation in organised sport to improve and prevent adverse developmental trajectories of at-risk youth. https://doi.org/10.1002/cl2.1381

Систематичен преглед намира недостатъчно сравними и качествени изследвания за категоричен извод за рисковото поведение. Важен коректив срещу обещания, че спортът сам решава социални или здравни проблеми.

Flodgren и съавт., 2025. Youth involvement in policy processes in public health, education, and social work: a scoping review. https://doi.org/10.1111/obr.13874

Преглед на участието в политики. Отчита ограничени данни за ефектите и недостатъчна яснота за реалното участие в решенията; насърчава да документираме как предложенията влияят на решенията.

Grossman и съавт., 2012. The test of time in school-based mentoring: relationship duration and re-matching. https://doi.org/10.1007/s10464-011-9435-0

Изследване в училищна менторска програма. Ранното прекъсване и повторното сдвояване са свързани с различни резултати; аргумент за подготвен преход при смяна на ментор.

Guo и съавт., 2024. Guidelines for the design and implementation of youth participation initiatives to safeguard mental health and wellbeing. https://doi.org/10.5694/mja2.52485

Практически научни насоки за безопасно и смислено младежко участие. Подходящи за правила на комитета, обратна връзка и организационна подкрепа.

Hanus и Fox, 2015. Assessing the effects of gamification in the classroom: A longitudinal study on intrinsic motivation, social comparison, satisfaction, effort, and academic performance. Computers & Education, 80, 152-161. https://doi.org/10.1016/j.compedu.2014.08.019

Отделно надлъжно сравнение на два курса, при което игровизираната група показва по-ниска мотивация и резултати. Важно предупреждение, но не доказва, че всяка класация има отрицателен ефект.

Hoffman и съавт., 2015. A review of the content, criterion-related, and construct-related validity of assessment center exercises. https://doi.org/10.1037/a0038707

Метаанализ на валидността на упражненията в центровете за оценяване.

Hugh-Jones и съавт., 2025. Does regular engagement with arts and creative activities improve adolescent mental health and wellbeing?. https://doi.org/10.1016/j.ssmph.2025.101845

Систематичен преглед на 28 изследвания намира умерена подкрепа за причинна връзка, като подчертава нуждата от по-добър контрол на объркващи фактори. Не доказва клиничен ефект на творческите клубове на EVOLVE.

James, A., Cowie, H., & Toda, Y. (2013). Peer Support. Информация за главата - пълен текст или издател

Глава в Prevention Education in the World, с. 147-156; форми на подкрепа и училищен контекст.

Kolb, 1984. Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development. Пълен текст или издател

Теоретичен модел за преживелищно учене и рефлексия.

Korkiamäki, 2016. Friendship as Potential? The Recognition of Teenagers' Peer Relationships at School. https://doi.org/10.4236/jss.2016.49005

Концептуална публикация за отношенията между подрастващи и училищния контекст.

Li, L., Hew, K. F., & Du, J. (2024). Gamification enhances student intrinsic motivation, perceptions of autonomy and relatedness, but minimal impact on competency: A meta-analysis and systematic review. Educational Technology Research and Development, 72, 765-796. https://doi.org/10.1007/s11423-023-10337-7

Метаанализ на 35 интервенции и 2500 участници отчита малък среден ефект върху вътрешната мотивация. Силата на ефекта не е гаранция за ефект на конкретните TRAP точки.

MacArthur и съавт., 2016. Peer-led interventions to prevent tobacco, alcohol and/or drug use among young people aged 11-21 years. https://doi.org/10.1111/add.13224

Преглед на конкретни програми, водени от връстници; метаанализът за тютюнопушене отчита полза. Това не доказва, че всяка общностна дейност сама по себе си предотвратява употреба.

Matson, Estabillo и Matheis, 2016. Token Economy. https://doi.org/10.1007/978-3-319-28099-8_956-1

Енциклопедична глава за токенни системи; не описва EVOLVE.

O'Flaherty, Baxter и Campbell, 2022. Do extracurricular activities contribute to better adolescent outcomes? A fixed-effects panel data approach. https://doi.org/10.1002/jad.12069

Надлъжно изследване с по-строг контрол на непроменящи се различия. Полезно за тълкуване на връзките между извънкласно участие и развитие; някои връзки отслабват след контрола.

Pavarini, G., Reardon, T., Hollowell, A., Bennett, V., Lawrance, E., Peer Support Young People's Advisory Group, Pinfold, V., & Singh, I. (2023). Online peer support training to promote adolescents' emotional support skills, mental health and agency during COVID-19: Randomised controlled trial and qualitative evaluation. European Child & Adolescent Psychiatry, 32, 1119-1130. https://doi.org/10.1007/s00787-021-01933-0

Рандомизирано проучване на обучение за подкрепа между юноши в конкретен онлайн контекст.

Raposa и съавт., 2019. The Effects of Youth Mentoring Programs: A Meta-analysis of Outcome Studies. Journal of Youth and Adolescence, 48, 423-443. https://doi.org/10.1007/s10964-019-00982-8

Метаанализ на 70 изследвания и 25 286 млади участници. Подкрепя потенциала на индивидуалното менторство, като средният ефект е малък и зависи от програмата.

Ratinho и съавт., 2026. Gamification on Mathematics Engagement and Motivation in Secondary School and Higher Education. https://doi.org/10.1007/s10648-025-10108-1

Преглед и метаанализ за математиката в средното и висшето образование. Полезен за внимателно проектиране на обратна връзка и сътрудничество; контекстът е учебен предмет, не младежки център.

Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. American Psychologist, 55(1), 68-78. https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68

Теоретична основа: автономност, компетентност и свързаност. Полезна при избора, обратната връзка и отношенията; не е изпитване на EVOLVE.

Ryan и Deci, 2020. Intrinsic and extrinsic motivation from a self-determination theory perspective: Definitions, theory, practices, and future directions. Contemporary Educational Psychology, 61, 101860. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2020.101860

Актуализация на теорията. Външната мотивация може да бъде по-автономна или контролирана; не се приема автоматично превръщане на наградата във вътрешна мотивация.

Sailer и Homner, 2020. The Gamification of Learning: a Meta-analysis. Educational Psychology Review, 32, 77-112. https://doi.org/10.1007/s10648-019-09498-w

Метаанализ на игровизация в образованието. Сравнява познавателни, мотивационни и поведенчески резултати; установява различия според дизайна и методологичната строгост.

Tiraieyari и Krauss, 2026. Outcome domains and assessment measures in school-based youth mentoring programs: a systematic review. https://doi.org/10.3389/feduc.2026.1518053

Преглед на 27 изследвания и използвани показатели. Полезен при подбор на мерки за училищно, социално и психологическо функциониране, без автоматичен избор на диагностичен тест.

Upitis, R. (2011). Arts Education for the Development of the Whole Child - пълен текст или издател

Обзорен текст за изкуствата в образованието и ограниченията на невронаучните твърдения.

van Dam и съавт., 2021. Youth Initiated Mentoring: A Meta-analytic Study of a Hybrid Approach to Youth Mentoring. https://doi.org/10.1007/s10964-020-01336-5

Метаанализ на подходи, при които младите хора имат глас при намиране на ментор. Насока за участие в избора на подкрепящ възрастен; съответствието с местната среда трябва да се провери.

Wang и съавт., 2024. A systematic review and meta-analysis of self-determination-theory-based interventions in the education context. https://doi.org/10.1016/j.lmot.2024.102015

Систематичен преглед и метаанализ на образователни интервенции. Подкрепя планирането на избор и усещане за компетентност; резултатите зависят от дизайна и контекста.

Widnall, E., Dodd, S., Russell, A. E., Curtin, E., Simmonds, R., Limmer, M., & Kidger, J. (2024). Mechanisms of school-based peer education interventions to improve young people's health literacy or health behaviours: A realist-informed systematic review. PLOS ONE, 19(5), e0302431. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0302431

Систематичен преглед на механизми при обучение от връстници, чието действие зависи от контекста.